

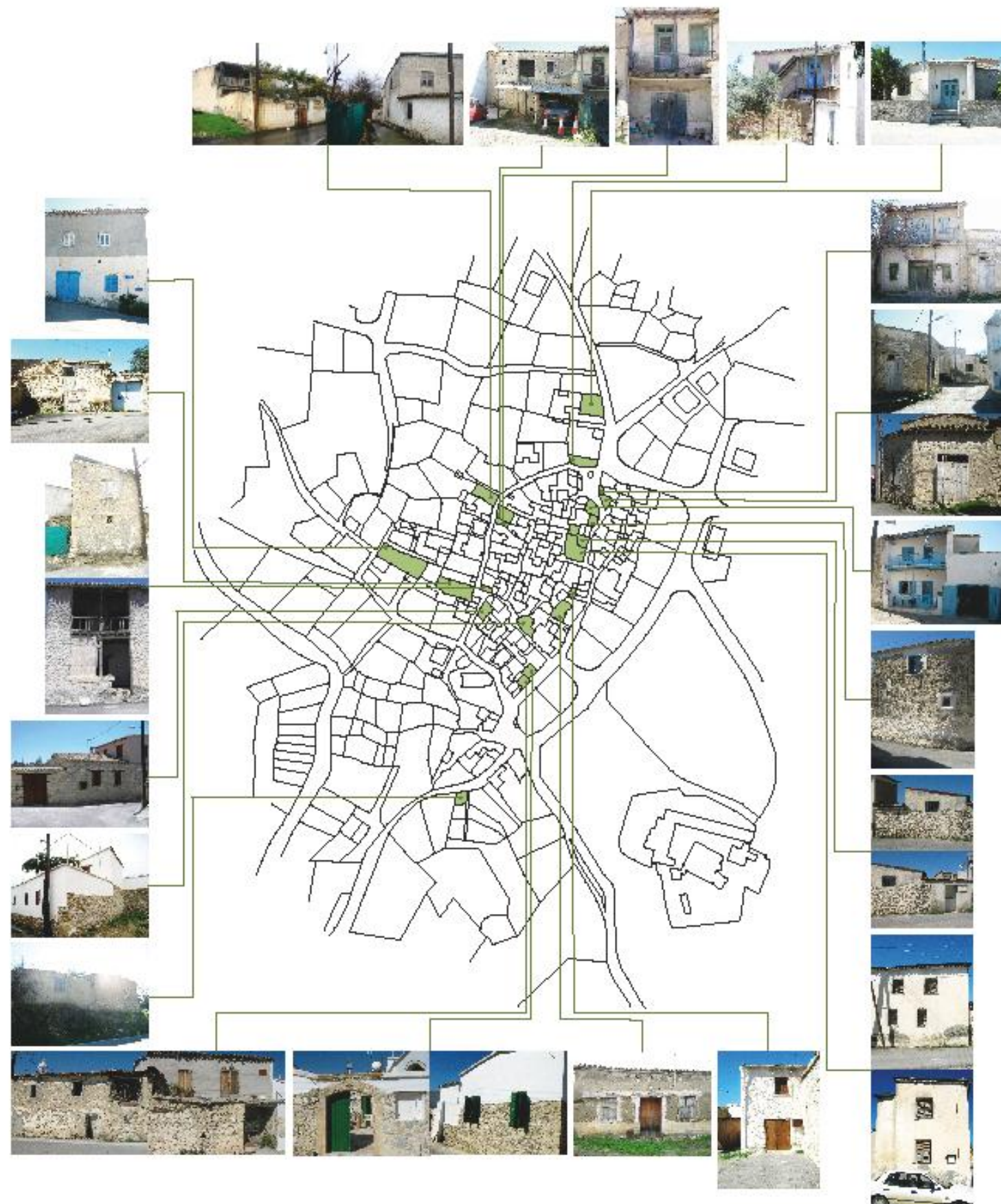

αθηνοδώρου βάνια, αναγιωτού δέσπω, προδρόμου μαρία, πρώτου μαρία

ΠΟΛΙΤΙΚΟ

Το χωριό Πολιτικό βρίσκεται 21 χιλιόμετρα νοτιοδυτικά της Λευκωσίας, σε μέσο υψόμετρο, 380 μέτρα, που αυξάνεται προς τα νότια στα 830 μέτρα. Στην περιοχή που βρίσκεται σήμερα το Πολιτικό βρισκόταν η αρχαία Ταμασός. Η ιστορία του αρχίζει γύρω στο 1220 -1222μ.Χ. Μέχρι το 1220μ.Χ. η Ταμασός αναφέρεται ως έδρα επισκόπου, του επισκόπου Νείλου, ενώ η επισκοπή Ταμασού καταργείται γύρω στο 1222μ.Χ. εξαιτίας των διώξεων των Λατίνων κατά της ορθόδοξου εκκλησίας της Κύπρου. Η ονομασία του ίσως να οφείλεται στην διαμονή των βασιλέων και της πολιτικής ηγεσίας του βασιλείου της Ταμασού στην περιοχή.

Ο ποταμός Πεδιαίος που ρέει έξω από το χωριό χρησίμευε τόσο για την Ταμασό όσο και για το Πολιτικό για την εξασφάλιση πρώτων υλών.

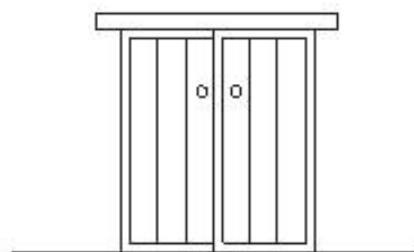

Στην εργασία μας μελετήσαμε τις κατοικίες του Πολιτικού ως προς τις **όψεις** τους και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους. Αναπόφευκτα, οι όψεις των κτηρίων κάθε τόπου, μικρού ή μεγάλου έχουν να μας πουν πολλά. Μελετώντας τις, συσχετίζοντας την μια με την άλλη, κάνοντας κάποιες υποθέσεις και συσχετίσεις με ιστορικά γεγονότα μπορείς να μάθεις για την κουλτούρα, τις συνθήκες, τον τρόπο ζωής των κατοίκων καθώς και να δώσεις κάποιες ερμηνείες, εξηγήσεις για κάποια χαρακτηριστικά τους.

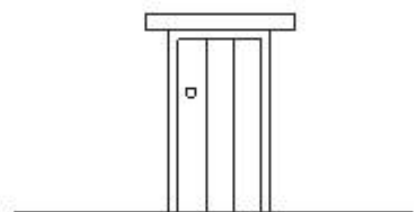
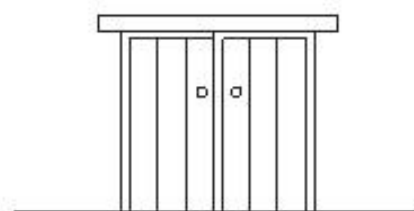
Το πρώτο στάδιο της ανάλυσης μας έγινε ως προς την **τυπολογία της πόρτας**, την **διαπερατότητα ορίου** και την **συμμετρία-ασυμμετρία** των ανοιγμάτων κάθε

κατοικίας ξεχωριστά. Αποτελεί γεγονός ότι κάθε στοιχείο προδίδει και κάτι διαφορετικό, είτε για τις συνήθειες είτε για την οικονομική κατάσταση του κατοίκου. Στο επόμενο στάδιο, θέλοντας να καταλήξουμε σε πιο συνολικά συμπεράσματα για τις όψεις των κατοικιών του χωριού και όχι σε μεμονωμένες παρατηρήσεις για κάθε κατοικία ξεχωριστά, έγινε μελέτη διευρυμένων αναπτυγμάτων των όψεων. Στόχος μας ήταν να δούμε τις όψεις μέσα από ένα άλλο φακό. Μέσα από διαφοροποιήσεις υψών, επιπεδότητα όψεων, εσοχές, προεξοχές, εναλλαγή υλικού, αναλογίες ανοιγμάτων. Κι όλα αυτά πάντοτε σε σχέση με τις κατόψεις.

Οι θύρες με την πιο συχνή χρήση στο Πολιτικό είναι οι απλές ορθογώνιες σανιδωτές οι οποίες συναντιούνται τόσο στο επίπεδο του δρόμου όσο και στα

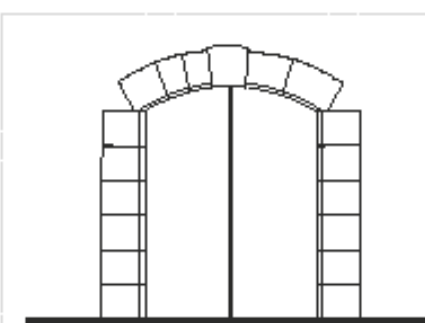
μπαλκόνια. Το γεγονός αυτό αποτελεί ένδειξη ότι οι περισσότεροι κάτοικοι ήταν ίσοι κοινωνικά/οικονομικά.

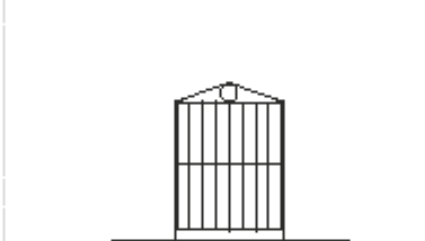
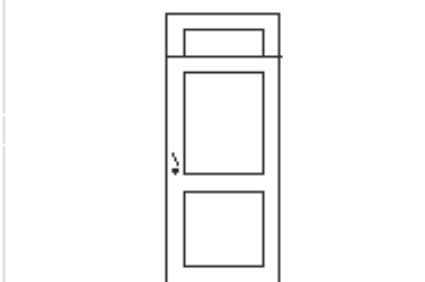
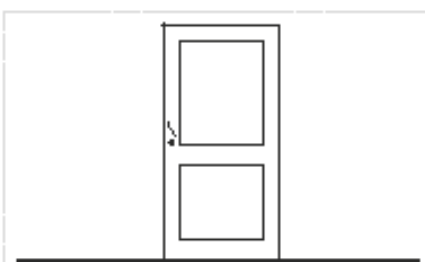
Λόγω του υψομέτρου στο οποίο βρίσκεται το χωριό συχνά το επίπεδο του δρόμου με το επίπεδο της κατοικίας είναι διαφορετικό. Έτσι παρατηρείται προσπάθεια προσαρμογής στο υπάρχον έδαφος. Συχνά οι απλές σανιδωτές θύρες εμφανίζονται πολύ χαμηλές και ανοιγόμενες προς το εσωτερικό, στοιχείο που πιθανόν να υποδηλώνει ότι το επίπεδο της οικείας εσωτερικά είναι χαμηλότερο από το επίπεδο του δρόμου έτσι δημιουργείται σκαλί κατά την είσοδο. Ενώ ένας δεύτερος τρόπος προσαρμογής που παρατηρήθηκε είναι η δημιουργία ανισόπεδου κατωφλιού εισόδου όταν ο δρόμος μπροστά στην είσοδο βρίσκεται υπό κλίση.

Αρκετά συχνή χρήση παρατηρήθηκε και στις ορθογώνιες σανιδωτές πόρτες με οριζόντιες σιδεριές χωρίς να αναγράφεται η ημερομηνία κατασκευής όπως συνηθίζοταν. Η παρατήρηση ότι αυτού του τύπου θύρες βρίσκονταν στην ίδια γειτονιά ίσως υποδηλώνει την πιθανότητα να κατασκευάστηκαν από τον ίδιο τεχνίτη.

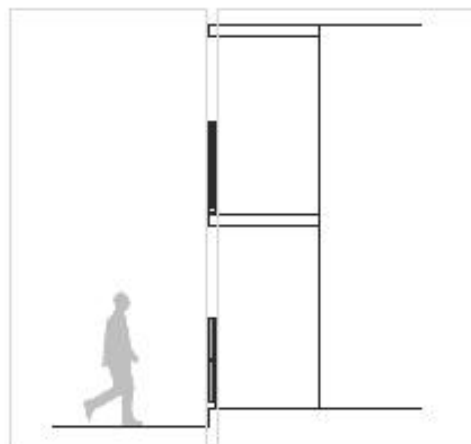
Η ένδειξη ότι στο χωριό δεν υπήρχαν έντονες κοινωνικό-οικονομικές διαφορές υποστηρίζεται από το γεγονός ότι τύπος των ορθογώνιων ταμπλαδωτών θυρών παρατηρήθηκε μόνο σε μία οικία. Το γεγονός ότι ήταν ταμπλαδωτή σε συνδυασμό με το πέτρινο σκαλιστό πλαίσιο και την πλάκα με το ανάγλυφο-φυλακτό του σπιτιού υποδηλώνουν ότι η οικία πιθανόν ανήκε σε κάποιον με μεγάλη οικονομική άνεση.

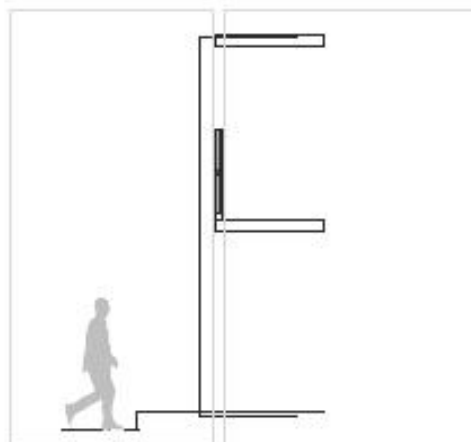
Παρατηρήθηκαν επίσης ορθογώνιες ταμπλαδωτές θύρες με γυαλί και σιδεριά στο πάνω μισό είτε με επιπρόσθετη οριζόντια σιδεριά στο ψηλότερο σημείο των θυρών που πιθανόν να αποτελούν μεταγενέστερες παρεμβάσεις. Μεταγενέστερη παρέμβαση μπορεί να αποτελεί και το μεταλλικό κιγκλίδωμα που παρατηρήθηκε σε μια μεμονωμένη περίπτωση. Κατασκευαστής της συγκεκριμένης οικίας ήταν ένας Κύπριος μετανάστης στην Αίγυπτο άρα μπορεί να προκύπτει, όπως και η γενική εικόνα της οικίας, από πιθανούς επηρεασμούς από αστικά στοιχεία.

Η εξασφάλιση της ιδιωτικότητας των χρηστών μιας κατοικίας είναι ένας παράγοντας που καθορίζει τον σχεδιασμό είτε αναφερόμαστε στην σημερινή «επώνυμη» αρχιτεκτονική είτε αναφερόμαστε στην παραδοσιακή «ανώνυμη» αρχιτεκτονική.

1.

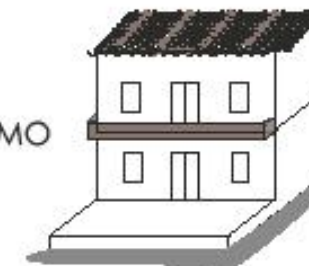
2.

3.

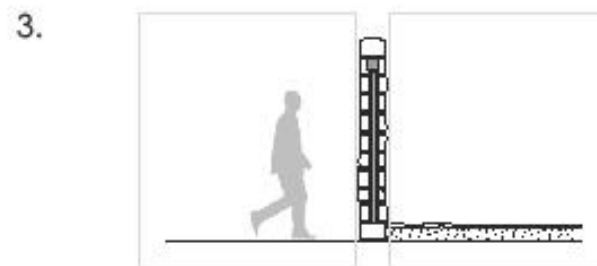
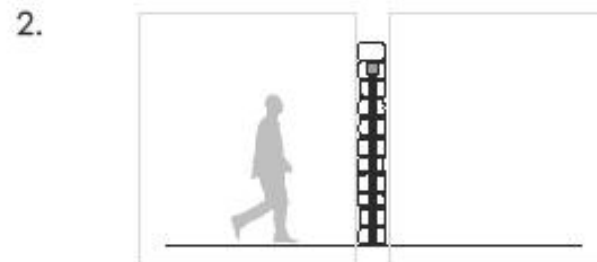
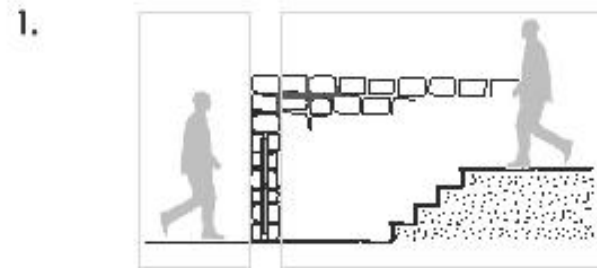

ΣΠΙΤΙΑ ΜΕ ΒΕΡΑΝΤΑ ΚΑΙ ΕΞΩΣΤΗ ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ

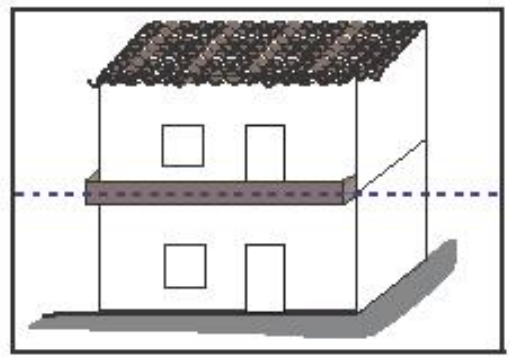
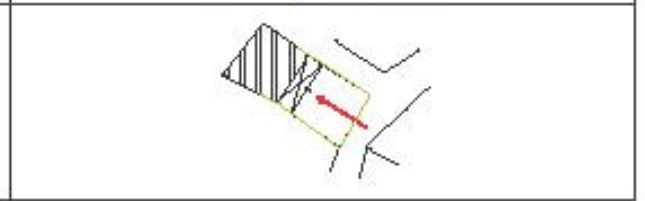
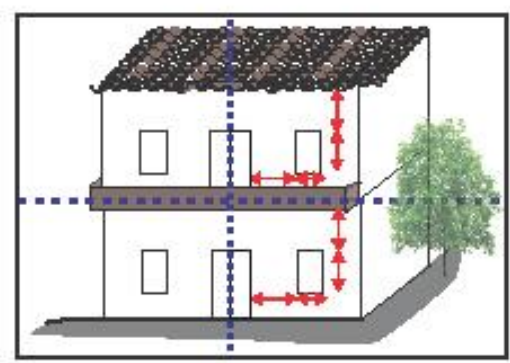
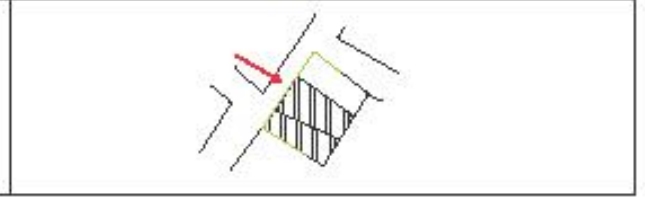
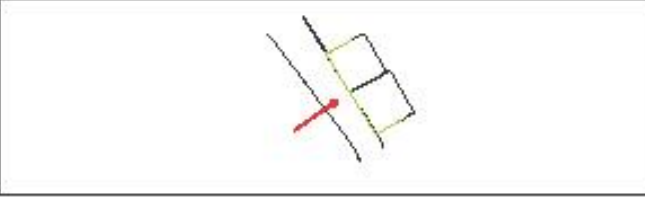
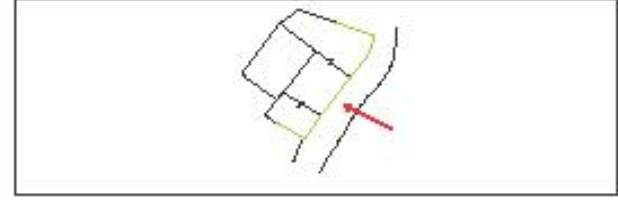
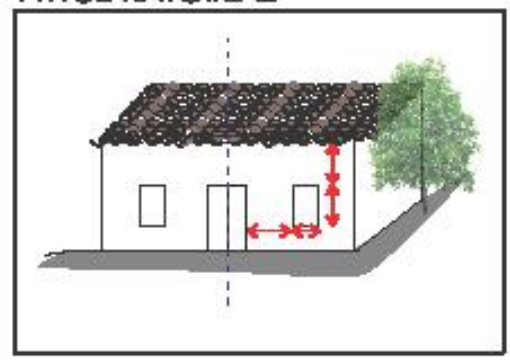
Στις περιπτώσεις των παραδοσιακών οικιών με βεράντα και εξώστη που μελετήθηκαν ο διαχωρισμός του ιδιωτικού με το δημόσιο επιτυγχάνεται μέσω της υψομετρικής διαφοράς (κατώφλι) που δημιουργείται με το επίπεδο του δρόμου (στοιχείο που παρατηρείται και στις τρεις περιπτώσεις). Πιο έντονος διαχωρισμός γίνεται με την χρήση προστατευτικών κιγκλιδωμάτων(1) είτε με χαμηλό προστατευτικό τοίχο(2), ενώ παρατηρείται και η περίπτωση που δεν γίνεται προσπάθεια για επιπλέον διαχωρισμό(3). Στην περίπτωση που χρησιμοποιείται προστατευτικό κιγκλιδίωμα ή δεν υπάρχει κάτι επιτρέπεται η οπτική διαπερατότητα και δεν εξασφαλίζεται η ιδιωτικότητα του κατοίκου στα συγκεκριμένα σημεία. Στην περίπτωση 3 παρατηρείται μεταγενέστερη προσθήκη ψηλού τοίχου ο οποίος πιθανόν να αποτελεί προσπάθεια των χρηστών να αποτρέψουν την οπτική διαπερατότητα από τον δρόμο προς την βεράντα και να εξασφαλίσουν την ιδιωτικότητά τους.

ΣΠΙΤΙΑ ΜΕ ΑΥΛΗ ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ

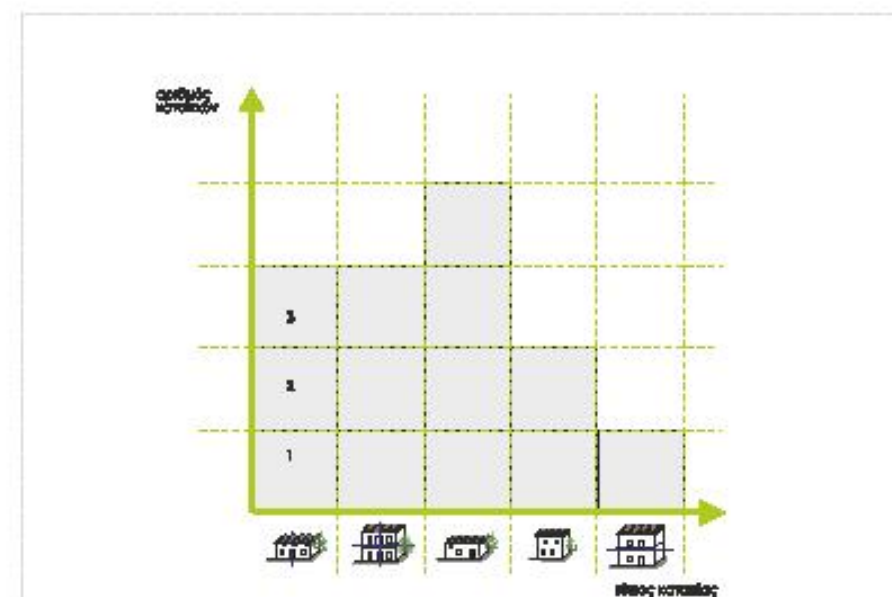
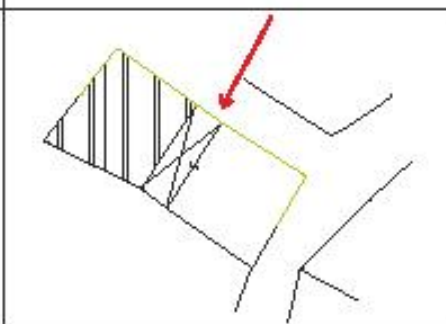
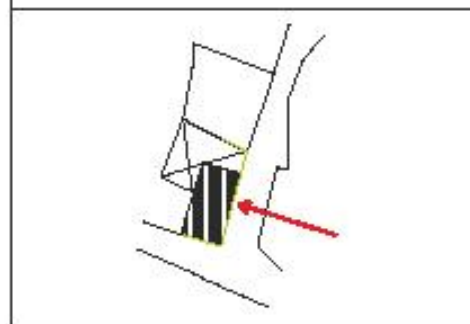
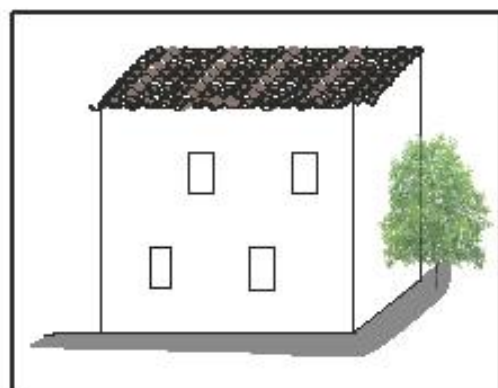
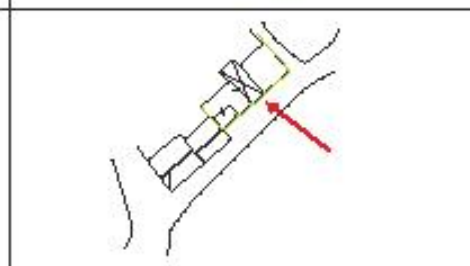
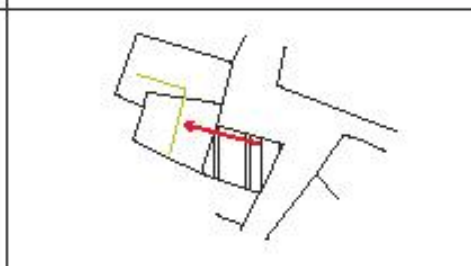
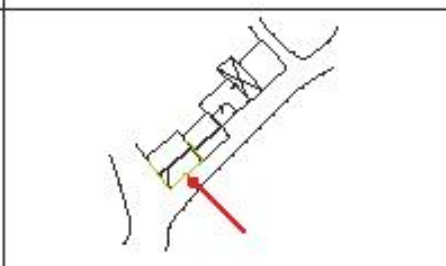
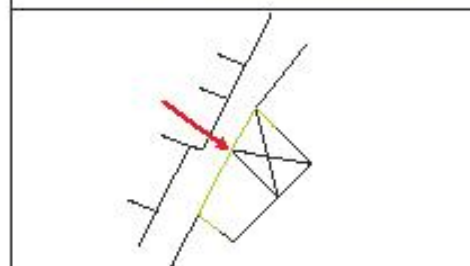
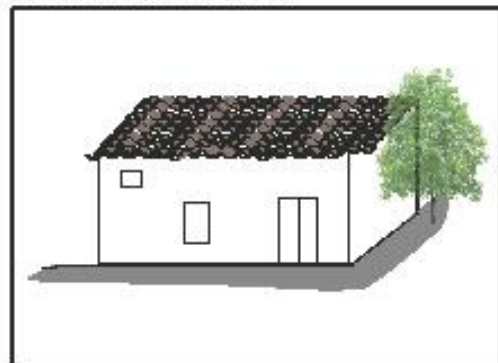
Στις περιπτώσεις των παραδοσιακών οικιών με αυλή στο δρόμο που μελετήθηκαν ο διαχωρισμός του ιδιωτικού με το δημόσιο επιτυγχάνεται μέσω του ψηλού τοίχου που υπάρχει περιμετρικά της αυλής (στοιχείο που παρατηρείται και στις τρεις περιπτώσεις). Σε αυτή την κατηγορία πιο έντονος διαχωρισμός επιτυγχάνεται μέσω υψομετρικής διαφοράς (κατώφλι) που δημιουργείται με το επίπεδο του δρόμου (3). Η είσοδος γίνεται μέσω απλών σανιδωτών θυρών(2,3), μέσω ταμπλαδωτών θυρών(3) ή μέσω μεταλλικού κικλιδώματος(1) που πιθανόν αποτελεί μεταγενέστερη παρέμβαση. Στην περίπτωση που χρησιμοποιείται προστατευτικό κικλίδωμα επιτρέπεται η οπτική διαπερατότητα και δεν εξασφαλίζεται η ιδιωτικότητα του κατοίκου στα συγκεκριμένα σημεία. Ενώ στις περιπτώσεις που χρησιμοποιούνται οι θύρες αποτρέπεται η οπτική διαπερατότητα και επιτρέπεται η ιδιωτικότητα του κατοίκου.

ΤΥΠΟΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

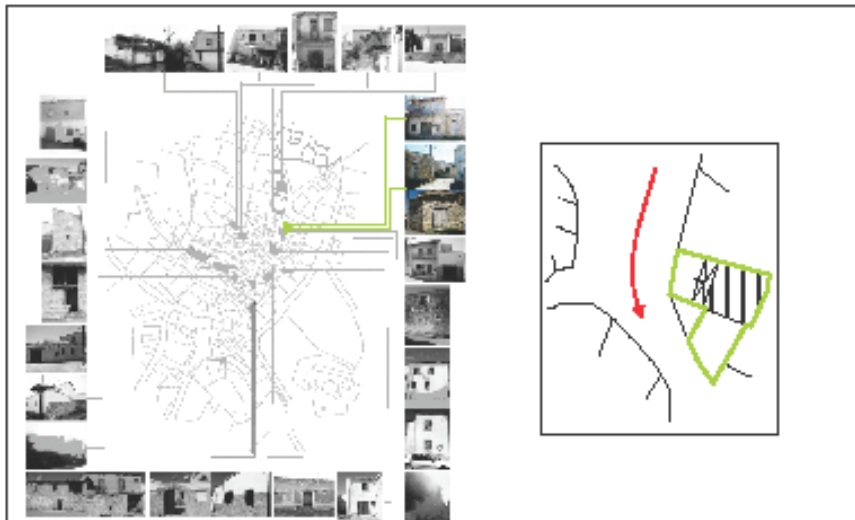
Όσο αφορά τα τις μονοόροφες οικίες παρατηρήθηκε συμμετρία των ανοιγμάτων ως προς τον κατακόρυφο άξονα, πόρτα στο κέντρο και παράθυρα δεξιά και αριστερά. Στις περιπτώσεις που οι οικίες διαθέτουν δεύτερο επίπεδο παρατηρήθηκε ο ίδιος τύπος συμμετρικός και ως προς τον οριζόντιο άξονα αλλά και ο τύπος των κατοικιών που παρουσιάζουν συμμετρία ανοιγμάτων μόνο ως προς τον οριζόντιο άξονα. Αντιστοιχίζοντας τις όψεις των κτιρίων με τις κατόψεις τους παρατηρούμε ότι δεν ανταποκρίνονται στην συνηθισμένη τυπολογία συμμετρικών ανοιγμάτων στην οποία ο ηλιακός βρίσκεται στο κέντρο και δεξιά και αριστερά του βρίσκονται δωμάτια.

ΤΥΠΟΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

Αν και κάποιος θα ανέμενε να παρατηρήσει περισσότερα παραδείγματα κατοικιών με ασυμμετρία στις όψεις που είναι αγροτικό παραδοσιακό στοιχείο στο Πολιτικό παρατηρείται μεγαλύτερος αριθμός συμμετρικών όψεων. Το ιδιαίτερο αυτό χαρακτηριστικό προδίδει πιθανόν αστικό επηρεασμό.

Όσο αφορά τις ασύμμετρες όψεις παρατηρήθηκαν τόσο σε μονοόροφες όσο και σε διόροφες οικοδομές. Στις περιπτώσεις αυτές ποικίλουν τόσο τα μεγέθη και τα σχήματα των ανοιγμάτων τόσο και ο αριθμός τους ανά όψη όσο επίσης και ο ρυθμός τοποθέτησής τους.

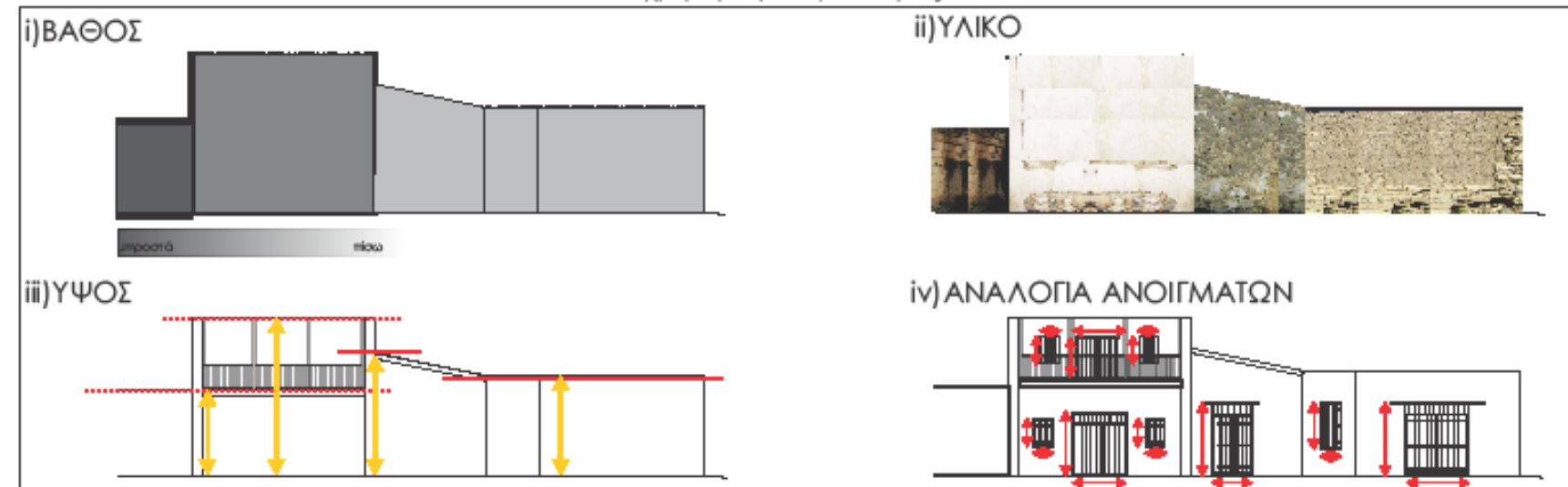
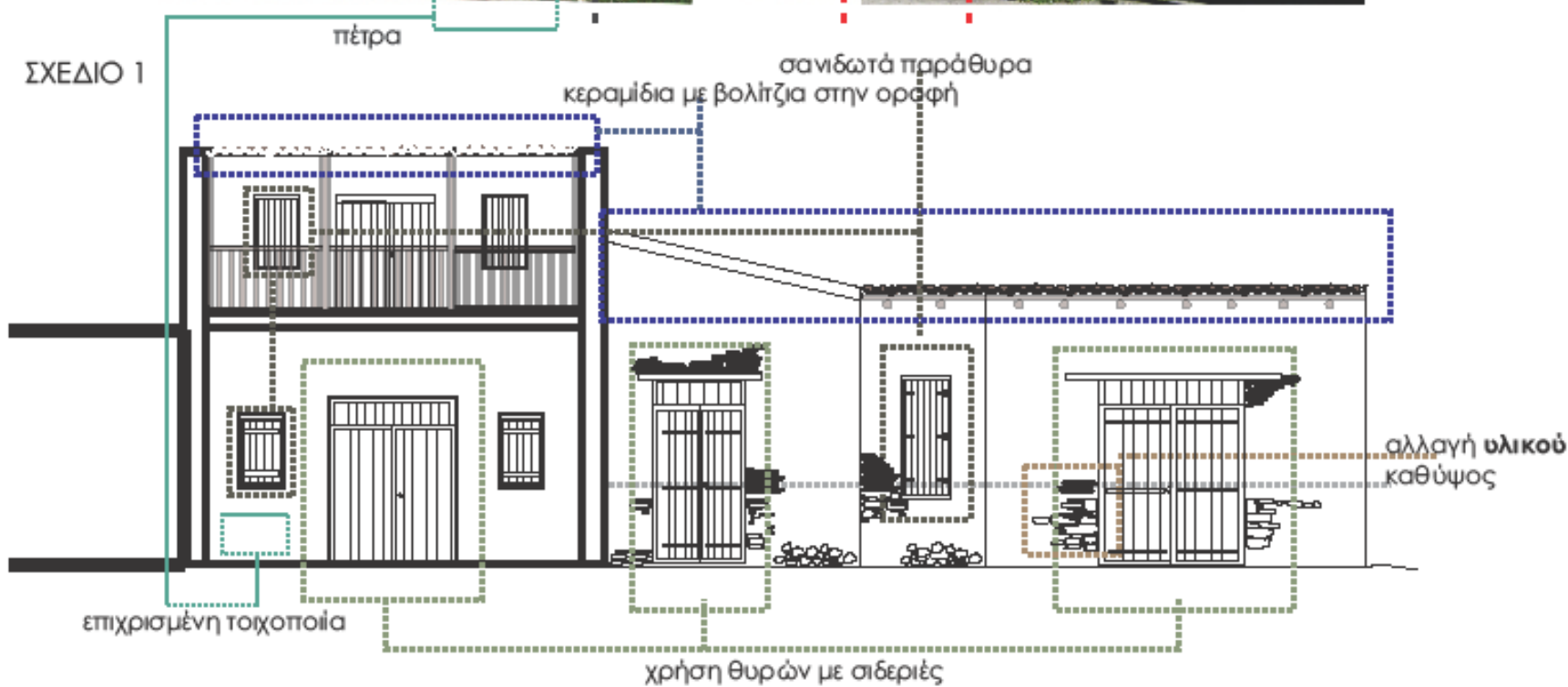
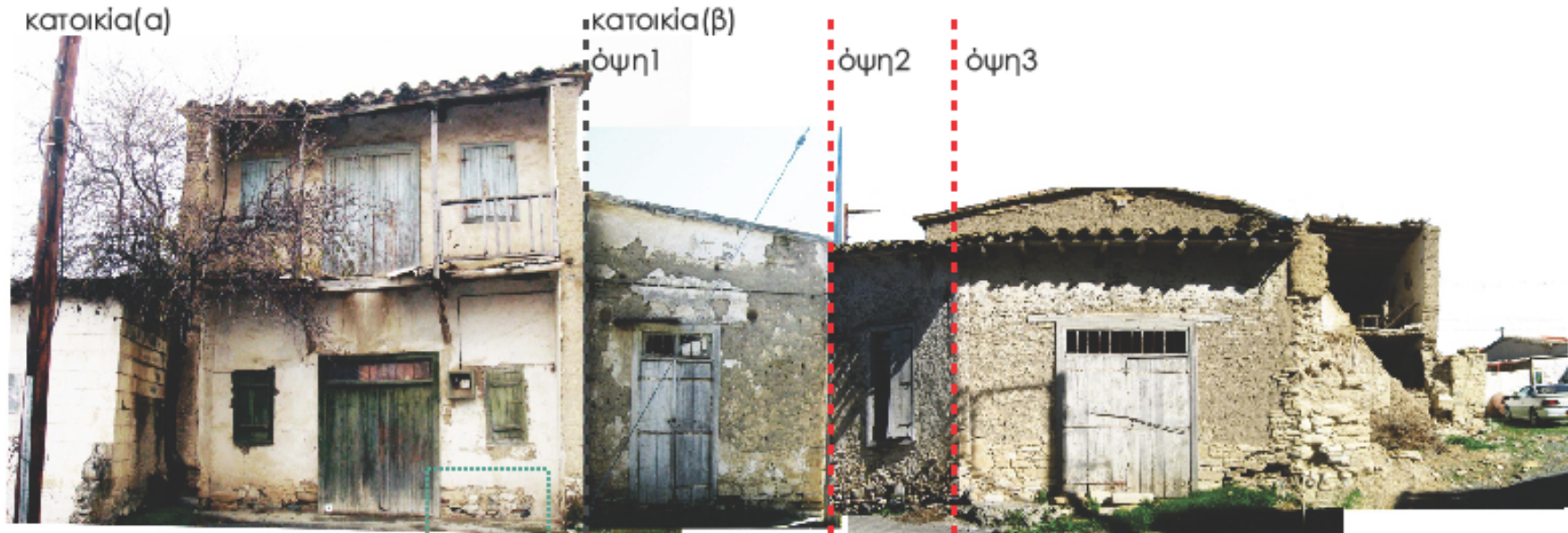

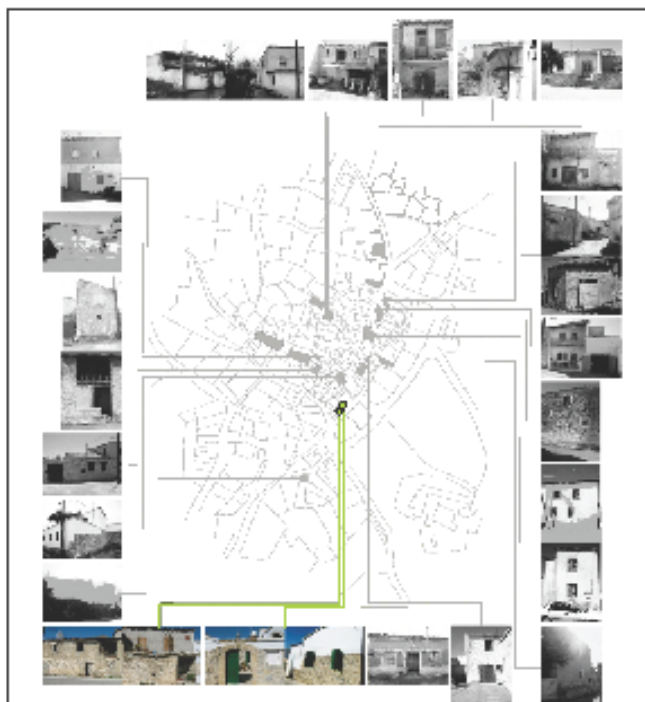
Η πρώτη κατοικία είναι διώροφη με έντονο το στοιχείο της συμμετρίας, όπως αναλύσαμε και προηγουμένως. Η δεύτερη κατοικία είναι μονόοροφη και σε αντίθεση με την πρώτη, που έχει κατώφλι μπροστά, η είσοδος στο εσωτερικό γίνεται στο ύψος του δρόμου. Όπως φαίνεται και στην κάτοψη η κατοικία(α) έχει ανοιχτό χώρο(αυλή) στην πρόσοψη δημιουργώντας **εσοχή** στην ενιαία όψη. Η κατοικία(β) αρχίζει λίγο πιο πίσω από τον ημιυπαιθριο χώρο της κατοικίας(α) δημιουργώντας μια δεύτερη εσοχή.

Οι όψεις των κατοικιών διαφοροποιούνται επίσης και ως προς το **υλικό**. Αν και οι δύο κατοικίες είναι χτισμένες από τα ίδια υλικά (πέτρα χαμηλά, πλιθάρι πιο πάνω, βλ.σχέδιο1) η κατοικία(α) χαρακτηρίζεται από επιχρισμένη τοιχοποιία ενώ τα υλικά της κατοικίας(β) είναι εμφανή (βλ.διάγραμμα ii). Αξίζει να σημειωθεί ότι η επιχρισμένη τοιχοποιία αποτελεί αστικό στοιχείο. Παρατηρώντας στην φωτογραφία, την όψη1 της κατοικίας(β) θα δούμε ότι ίσως παλαιότερα να ήταν επιχρισμένη και αυτή.

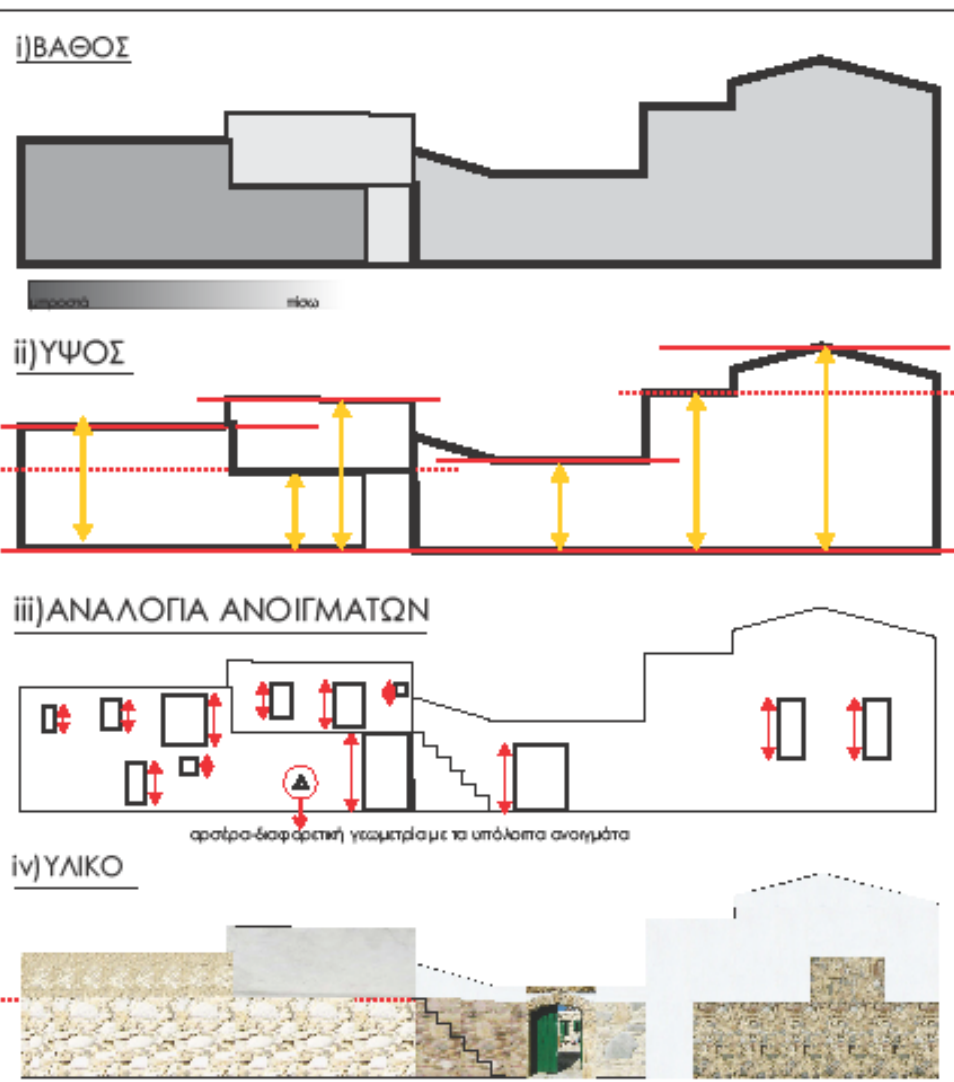
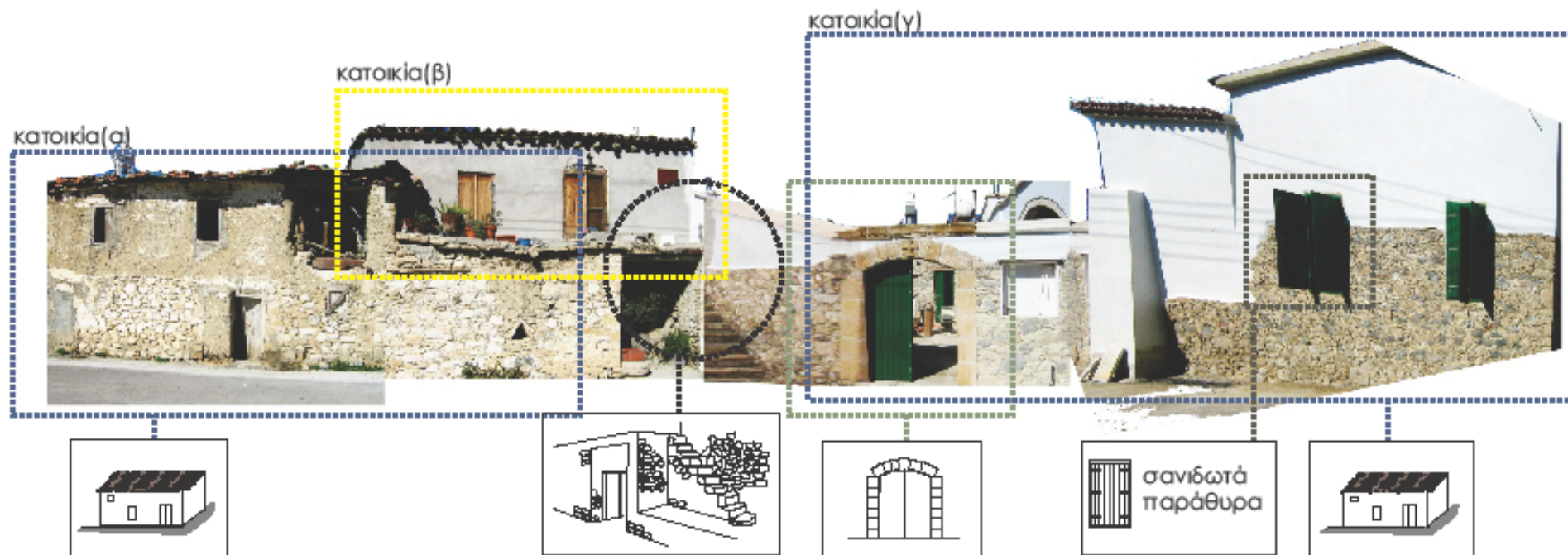
Την ίδια στιγμή παρατηρείται εναλλαγή των **ύψων**. Η οροφή της κατοικίας(β) είναι ελαφρώς πιο ψηλά από το μπαλκόνι της κατοικίας(α). Γενικότερα η διαφοροποίηση του ύψους στο ανάπτυγμα προδίδει την διαφορετική ιδιοκτησία.

Όσον αφορά τα **ανοίγματα**, παρατηρούνται μικρά και στενά παράθυρα, κυρίως στην κατοικία(α), όπως συνηθίζεται στους παραδοσιακούς οικισμούς. Αυτό συμβαίνει ίσως γιατί δεν είχαν τα μέσα για μεγαλύτερα ανοίγματα. Στην κατοικία(β) το παράθυρο είναι αρκετά μεγάλο σε σχέση με τα άλλα και ίσως να προδίδει μια πιο δημόσια χρήση στο εσωτερικό της. Τέλος η χρήση θυρών με σιδεριές αλλά και τα κεραμίδια με βολιτζία στην οροφή δημιουργούν μια σχετική ομοιομορφία στην όψη.

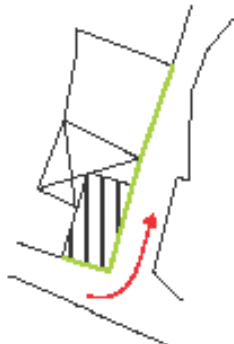
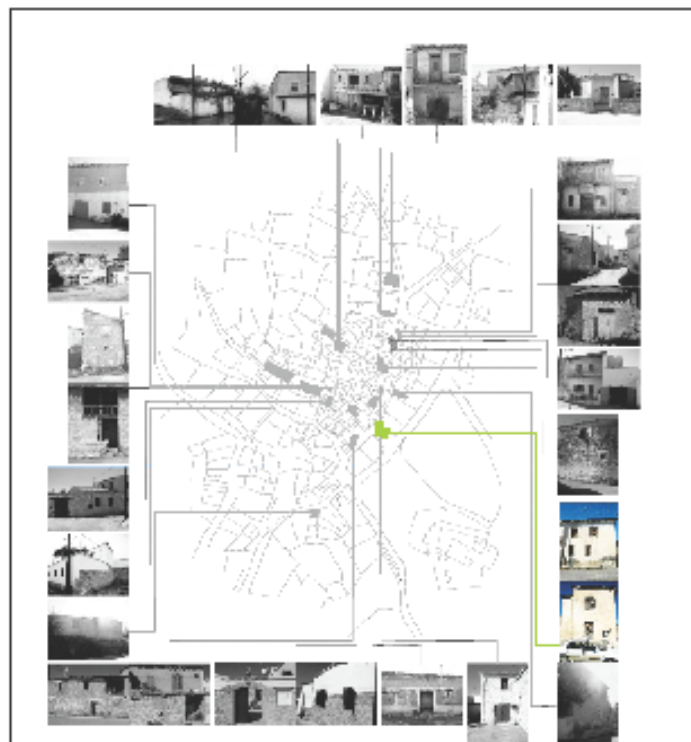

Η πρώτη κατοικία είναι διώροφη με έντονο το στοιχείο της **ασυμμετρίας**, όπως αναλύσαμε και προηγουμένως. Η τρίτη κατοικία είναι επίσης διώροφη και χαρακτηρίζεται από ασυμμετρία αλλά με περισσότερη ευθυγράμμιση των ανοιγμάτων της. Η είσοδος στο εσωτερικό γίνεται μέσω του ηλιακού που βρίσκεται στο ύψος του δρόμου, ενώ η είσοδος στην κατοικία(α) γίνεται μέσα από μια εσοχή που δημιουργείται και το εσωτερικό βρίσκεται σε πιο χαμηλό επίπεδο από τον δρόμο (βλ. κάτοψη και διάγραμμα i).

Οι όψεις των κατοικιών διαφοροποιούνται ως προς το **υλικό**. Η κατοικία(α) δεν φαίνεται να έχει υποστεί μεταγενέστερες επεμβάσεις όπως οι άλλες δύο. Τα υλικά δόμησης της είναι εμφανή, πέτρα χαμηλά και πλιθάρι πιο πάνω. Στην κατοικία(β) έχουν επικαλυφθεί τα παραδοσιακά υλικά δόμησης από επίχρισμα από σκυρόδεμα. Στην κατοικία(γ) παρατηρούνται πέντε διαφορετικά υλικά κατά μήκος της όψης(βλ.διάγραμμα iv) που πιθανότατα να οφείλεται σε μεταγενέστερες παρεμβάσεις. Στο συγκεκριμένο ανάπτυγμα η διαφοροποίηση των **υψών** που παρατηρείται είναι ιδιαίτερα έντονη (βλ. διάγραμμα ii). Οι **αναλογίες** των ανοιγμάτων είναι τέτοιες που υποδηλώνουν την διαφορετική κατοικία κάθε φορά (βλ. διάγραμμα iii). Η κατοικία(α) έχει διάφορα μεγέθη ανοιγμάτων ακανόνιστης διάταξης, εκ των οποίων τα περισσότερα είναι μικρά και στενά. Αντίθετα, στην κατοικία(β) συναντούμε μια πιο αυστηρή οργάνωση των ανοιγμάτων της, αλλά συνεχίζουν να είναι στενά και μικρά. Στην κατοικία(γ) ενώ τα παράθυρα δεν διαφέρουν σε αναλογία με τα άλλα, η θύρα εισόδου στον ηλιακό είναι αρκετά πλατιά και επιβλητική. Κάτι ασυνήθιστο που εντοπίσαμε σε αυτό το ανάπτυγμα είναι το γεγονός ότι η σκάλα πρόσβασης στην κατοικία(β) είναι μέρος της όψης της κατοικίας(γ), πράγμα που ίσως καταδεικνύει τις καλές σχέσεις μεταξύ των κατοίκων του Πολιτικού.

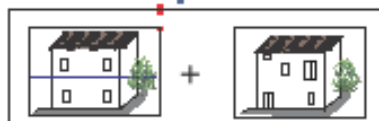
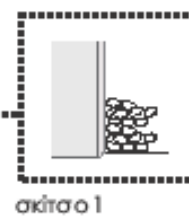
Σε αυτό το ανάπτυγμα παρατηρείται μια αντίθεση στον αριθμό, καθώς και στην **αναλογία** των ανοιγμάτων. Η κατοικία(α) έχει αρκετά ανοίγματα στις όψεις της σε αναλογίες ορθογωνίου. Η κατοικία(β) έχει ένα μόνο άνοιγμα σε αναλογία τετραγώνου που είναι αρκετά ψηλά από το ύψος του δρόμου.

Η πιο πάνω αντίθεση δεν είναι η μοναδική. Ενώ οι δύο πρώτες όψεις ανήκουν στην ίδια κατοικία(α) παρατηρείται συμμετρία στην μια και ασυμμετρία στην άλλη. Δηλαδή, ενώ στην όψη1 τα ανοίγματα είναι συμμετρικά ως προς τον οριζόντιο άξονα περιστροφής, στην όψη δύο δεν συμβαίνει το ίδιο.

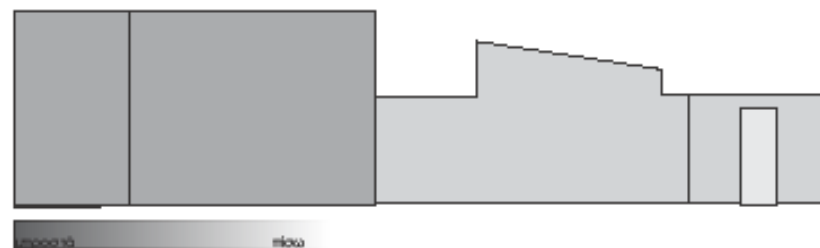
κατοικία(α)

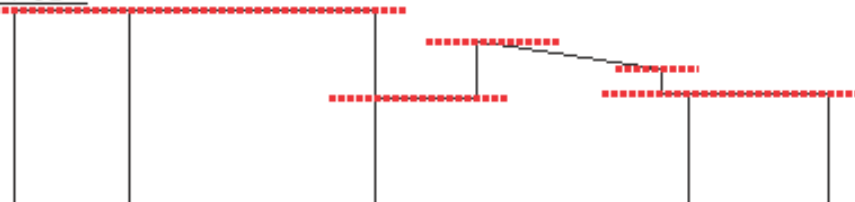
κατοικία(β)

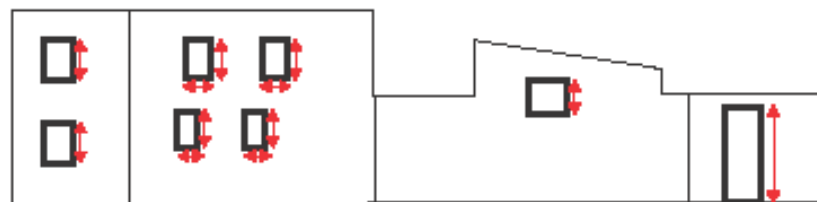
i) ΒΑΘΟΣ

ii) ΥΨΟΣ

iii) ΑΝΑΛΟΓΙΑ ΑΝΟΙΓΜΑΤΩΝ

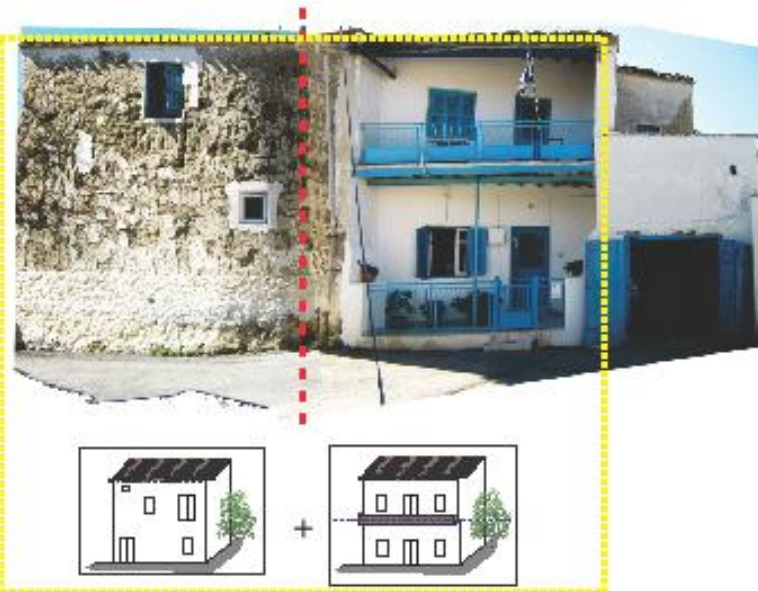
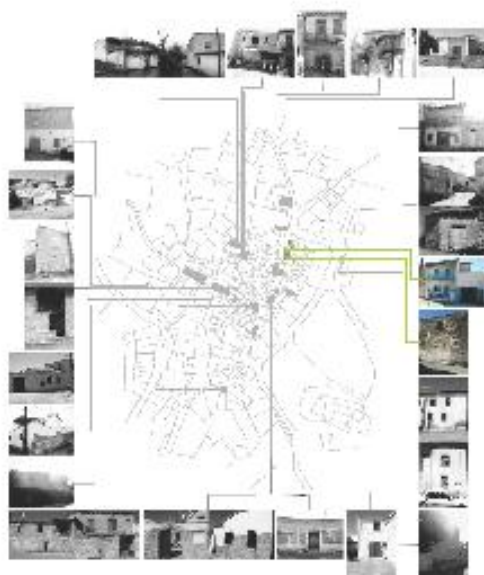
iv) ΥΛΙΚΟ

Ένα στοιχείο που συναντήσαμε πολλές φορές στο Πολιτικό είναι η υποχώρηση της μιας όψης της κατοικίας ως προς την όψη της άλλης. Δηλαδή, αν και η συνεχής δόμηση είναι γεγονός, οι όψεις των κατοικιών τείνουν να διαφοροποιούνται έστω και με μικρή απόσταση μεταξύ τους, διαμορφώνοντας εναλλαγές του **βάθους** στην ενιαία όψη. Αυτό συμβαίνει και στο πιο πάνω ανάπτυγμα (βλ.σκίτσο1).

Η διαφορετική χρήση **υλικών** έρχεται για ακόμη μια φορά να διαφοροποιήσει τις κατοικίες στην συνεχή δόμηση. Στην κατοικία(α) υπάρχει επιχρισμένη τοιχοποιία, που όπως έχει προαναφερθεί είναι αστική επίδραση. Την ίδια στιγμή, στην κατοικία(β) τα υλικά δόμησης(πέτρα) είναι εμφανή ενώ η μεταγενέστερη επέμβαση με προσθήκη σκυροδέματος είναι γεγονός (βλ.διάγραμμα iv).

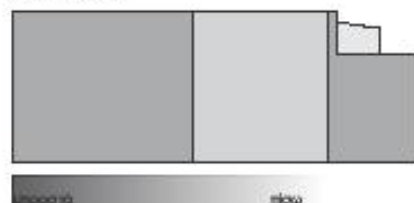
Τα διαφορετικά **ύψη** που συναντούμε στις όψεις υποδηλώνουν την χαλαρότητα που επικρατεί ως προς τον τρόπο δόμησης καθ' ύψος.

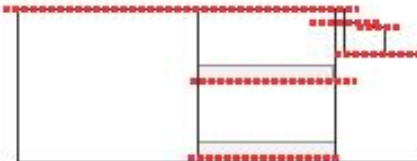
Το συγκεκριμένο παράδειγμα αποτελεί ανάπτυγμα όψεων μιας κατοικίας. Το περίεργο σε αυτή την περίπτωση είναι ότι ενώ παρατηρείται συμμετρία στην πρόσοψη της κατοικίας, στην πλάγια όψη παρατηρείται ασυμμετρία. Τα **ανοίγματα** στην πλάγια όψη είναι μικρά και ψηλά, ενώ στην πρόσοψη αρκετά πιο πλατιά και χαμηλά. Η αντίθεση στις δύο όψεις υπάρχει και στο **υλικό**. Τα υλικά στην πλάγια όψη είναι εμφανή, ενώ στην πρόσοψη η τοιχοποιία έχει επιχριστεί (μεταγενέστερη επέμβαση). Η εναλλαγή του **βάθους** στην όψη προκύπτει από τον ημιυπαίθριο χώρο που υπάρχει στην πρόσοψη της κατοικίας. Δεν υπάρχουν έντονες διαφοροποιήσεις στα **ύψη** εκτός από το δεξιά κομμάτι της όψης του οποίου το άνοιγμα είναι αρκετά πλατύ.

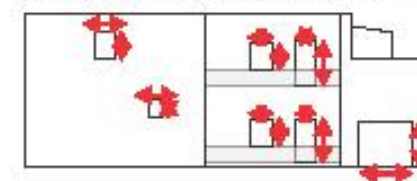
i) ΒΑΘΟΣ

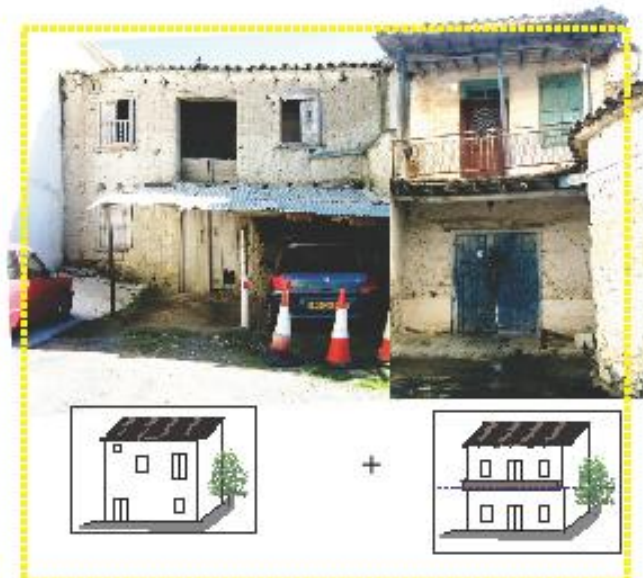
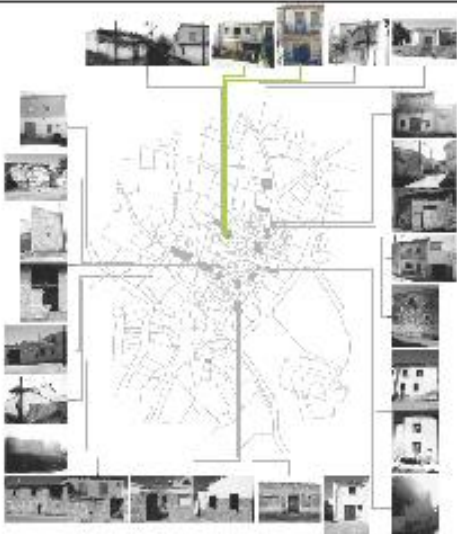
ii) ΥΨΟΣ

iii) ΑΝΑΛΟΓΙΑ ΑΝΟΙΓΜΑΤΩΝ

iv) ΥΛΙΚΟ

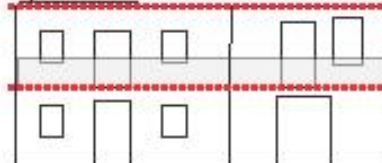
Ένα τελευταίο παράδειγμα αναπτύγματος όψεων είναι το ακόλουθο. Πρόκειται για δύο διώροφες κατοικίες που με την πρώτη ματιά προσδίδουν μια ομοιομορφία στην ενιαία όψη τους. Παρόλ' αυτά, η κατοικία (α) είναι αρκετά πιο πίσω από την κατοικία (β) δημιουργώντας **βάθος** στην όψη. Αυτό φαίνεται και στην κάτοψη. Επιπλέον, η κατοικία (α) χαρακτηρίζεται από συμμετρία στον οριζόντιο και κάθετο άξονα περιστροφής σε αντίθεση με ό,τι συμβαίνει στην κατοικία (β). Αν εστιάσουμε στα **ανοίγματα** των παραθύρων θα δούμε ότι στην κατοικία (α) είναι αρκετά πιο μικρά από της κατοικίας (β), αλλά δεν παύουν και των δύο να έχουν αναλογίες ορθογωνίου. Τα **υλικά**, πλιθάρι και πέτρα είναι εμφανή στην κατοικία (α), ενώ στην κατοικία (β) η τοιχοποιία έχει επιχριστεί (αστικό στοιχείο). Δεν υπάρχουν διαφοροποιήσεις στα **ύψη** των όψεων αφού ακόμα και το ύψος του μπαλκονιού τους είναι το ίδιο.

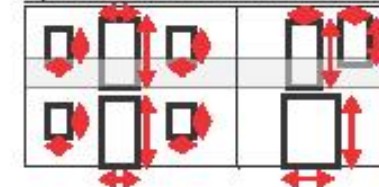
i) ΒΑΘΟΣ

ii) ΥΨΟΣ

iii) ΑΝΑΛΟΓΙΑ ΑΝΟΙΓΜΑΤΩΝ

iv) ΥΛΙΚΟ

Σύγκριση με το χωριό Περιστερώνα-Αστική επίδραση
 Όπως έχει σχολιασθεί και νωρίτερα, η συμμετρία στις όψεις είναι ένα στοιχείο που συναντάται κυρίως στις πόλεις. Παρόλ'αυτα, η συμμετρία χαρακτηρίζει πολλές από τις όψεις των κατοικιών του Πολιτικού.

Το ίδιο παρατηρείται και στην Περιστερώνα. Αυτό συμβαίνει ίσως γιατί και τα δύο χωριά είναι αρκετά κοντά στην πόλη, οπότε και η αστική επίδραση είναι μεγάλη.

Η αστική επίδραση φαίνεται και από την επιχρισμένη τοιχοπία που επίσης συναντούμε και στα δύο χωριά.

Φωτογραφίες από την Περιστερώνα, ευχαριστίες στην ομάδα των Φίλιππο Λουκά, Ιριγένεια Νεοφύτου και Χρυστάλλα Ψαθίτη

Επιπρόσθετα, μελετώντας την ιστορία του Πολιτικού διαπιστώσαμε ότι οι κάτοικοι είχαν αναπτύξει στενές σχέσεις με τους κατοίκους της Λευκωσίας. Όπως έχουμε διαβάσει, κατά την διάρκεια του δευτέρου παγκοσμίου πολέμου λόγω των βομβαρδισμών της Λευκωσίας από τους Γερμανούς, η Αγγλικές αρχές, παρότρυναν τους κατοίκους των πόλεων να καταφύγουν στα χωριά. Το Πολιτικό φιλοξένησε πολλές οικογένειες από την Λευκωσία, οι οποίοι έμεναν σε διάφορα σπίτια αλλά και μεγάλος αριθμός στον Μοναστήρι του Αγίου Ηρακλειδίου. Λέγεται ότι οι σχέσεις που αναπτύχθηκαν με του κατοίκους της Λευκωσίας και του Πολιτικού ήταν τόσο φιλικές και εγκάρδιες που κάποιες διαρκούν μέχρι σήμερα. Υποθέτουμε λοιπόν, ότι μέσα από αυτή τις στενές σχέσεις που αναπτύχθηκαν ήταν φυσικό επακόλουθο να επηρεαστεί και η τοπική αρχιτεκτονική με αστικά στοιχεία.

Βιοκλιματικά Στοιχεία Παραδοσιακής Αρχιτεκτονικής - Πολιτικού

Βάνια Αθηνοδώρου, Μαρία Προδρόμου

Πλατεία Ηρώων
Πολιτικού

Η εργασία αυτή καταπιάνεται με τη μελέτη των βιοκλιματικών στοιχείων που παρουσιάζει το χωριό του Πολιτικού στη Λευκωσία, ένα ημιορεινό χωριό που βρίσκεται σε μέσο υψόμετρο 380 μ. και αυξάνεται προς τα νότια στα 830 μέτρα. Οι βασικές αρχές του βιοκλιματικού σχεδιασμού που εφαρμόζονται στην παραδοσιακή αρχιτεκτονική μπορούν να σχετίζονται με τη χρήση κατάλληλων κατασκευαστικών μεθόδων και υλικών (χρήση μάζας υλικών για θερμομόνωση και αποθήκευση θερμότητας), την προσαρμογή στις κλιματολογικές και γεωγραφικές συνθήκες (προσανατολισμός κτιρίων, σκίαση, αερισμός, δροσισμός, φωτισμός κλπ.) και την εφαρμογή κατάλληλων τυπολογικών και μορφολογικών στοιχείων (σχήμα κτηριακού κελύφους, οργάνωση – διάταξη ανοιγμάτων και ημιυπαίθριων χώρων). Το χωριό από πολεοδομικής πλευράς και σε σχέση με το οδικό δίκτυο μπορούμε να πούμε πως είναι προσανατολισμένο βόρειο-ανατολικά. Αυτό από μόνο του δεν εντάσσεται στο βιοκλιματικό σχεδιασμό αλλά το χωριό παρουσιάζει επιμέρους βιοκλιματικά στοιχεία σε κάθε κατοικία. Αυτά χωρίζονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες: τη θερμομόνωση και το δροσισμό – ηλιασμό των χώρων. Τα χαρακτηριστικά κάθε κατηγορίας μπορούν να ενταχθούν σε δύο υποκατηγορίες που αναφέρονται σε χωροταξική δομή και τυπολογία κτηρίων. Με τον όρο θερμομόνωση όπως χρησιμοποιείται στην παραδοσιακή αρχιτεκτονική εννοούμε όλα τα μέτρα που λαμβάνονται στις οικοδομές του χωριού και αποσκοπούν στη διατήρηση της θερμικής άνεσης των ενοίκων στο εσωτερικό και στον περιορισμό απωλειών θερμότητας προς το περιβάλλον, χρησιμοποιώντας όσο το δυνατό φυσικά υλικά. Ωστόσο η άμεση θέρμανση του κτηρίου από τον ήλιο είναι η κυριότερη αιτία της υπερθέρμανσης κατά το καλοκαίρι και για αποφυγή αυτής της υπερθέρμανσης χρησιμοποιούνται κάποιες φυσικές μέθοδοι δροσισμού. Αντίστοιχα εφαρμόζονται μέθοδοι ηλιασμού για θέρμανση κατά το χειμώνα. Το Πολιτικό παρουσιάζει πολλά παραδείγματα αυτών των μεθόδων, τα οποία θα αναλυθούν ξεχωριστά στη συνέχεια. Μια τέτοια εργασία αποσκοπεί στην περαιτέρω κατανόηση της παραδοσιακής μας αρχιτεκτονικής, μέσα από μία οικολογική θεώρηση αλλά και στην εμπλούτιση του γνωσιολογικού υποβάθρου της σύγχρονης βιοκλιματικής αρχιτεκτονικής, ούτως ώστε να αξιοποιηθεί δημιουργικά στο σχεδιασμό.

υπό μελέτη κατοικίες που αναλύονται στη συνέχεια της εργασίας

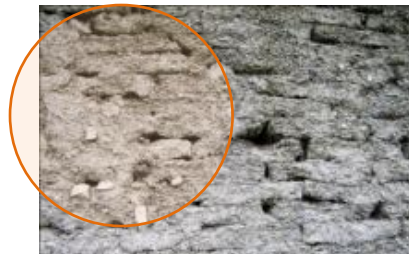
ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΚΤΗΡΙΩΝ

ΘΕΡΜΟΜΟΝΩΣΗ

ΠΑΧΟΣ ΤΟΙΧΟΠΟΙΙΑΣ

ΥΛΙΚΑ ΤΟΙΧΟΠΟΙΙΑΣ

ΣΑΝΙΔΩΤΑ ΠΑΡΑΘΥΡΑ

ΥΛΙΚΑ ΟΡΟΦΗΣ

ΔΡΟΣΙΣΜΟΣ - ΗΛΙΑΣΜΟΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΥΛΗ

ΔΕΝΤΡΑ ΣΤΟ ΑΙΘΡΙΟ

ΧΑΓΙΑΤΙ

ΗΛΙΑΚΟΣ

ΑΡΣΕΡΕΣ

ΥΓΡΟΜΟΝΩΣΗ

ΓΥΨΙΝΑ ΕΠΙΧΡΙΣΜΑΤΑ

ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ ΔΟΜΗ

ΘΕΡΜΟΜΟΝΩΣΗ

ΥΠΟΣΚΑΦΑ ΚΤΗΡΙΑ

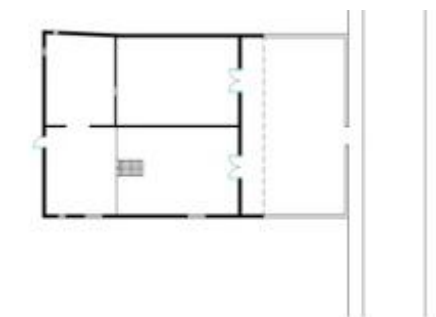
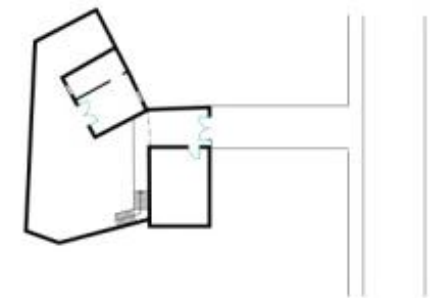

ΔΡΟΣΙΣΜΟΣ - ΗΛΙΑΣΜΟΣ

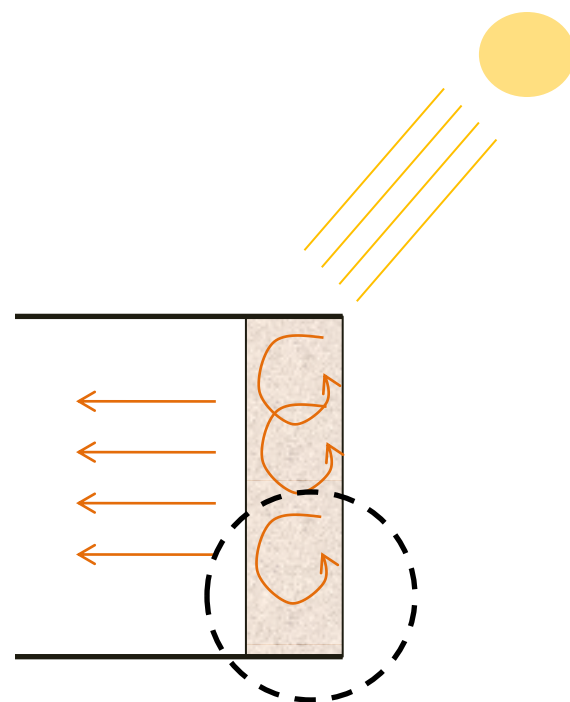
ΣΤΕΝΟΙ ΔΡΟΜΟΙ

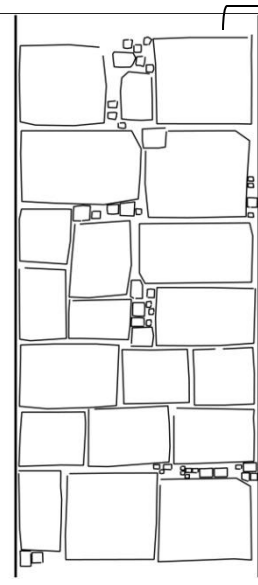
ΔΙΑΤΑΞΗ ΧΩΡΩΝ

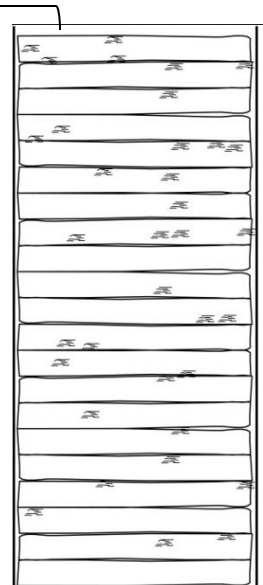
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Α΄: ΘΕΡΜΟΜΟΝΩΣΗ, 1. Πάχος Τοιχοποιίας

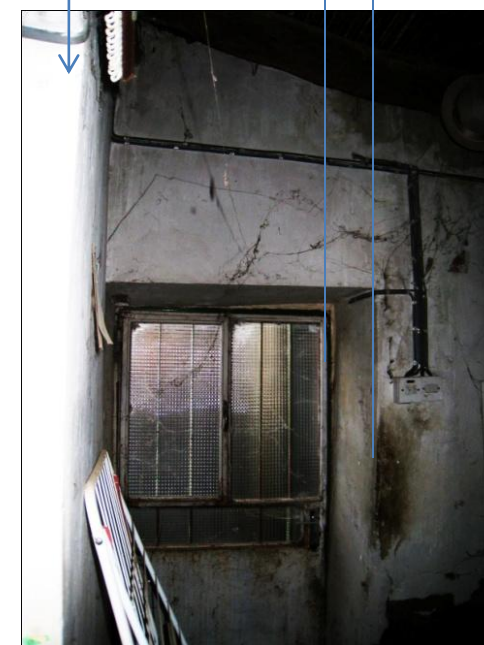
Το πάχος της τοιχοποιίας αποτελεί ένα σημαντικό θερμομονωτικό παράγοντα για το εσωτερικό του κτηρίου και χοντροί εξωτερικοί τοίχοι πάχους 0.60 - 0.80μ., λιθόκτιστοι ή πλινθόκτιστοι, είχαν μεγάλη θερμοχωρητικότητα και εξασφάλιζαν τη μόνωση του κτιρίου (ήπιες θερμοκρασιακές μεταβολές). Κατά τη διάρκεια της ημέρας η ηλιακή ακτινοβολία προσπίπτει πάνω στον τοίχο ο οποίος συγκρατά στο εσωτερικό του τη θερμότητα από τον ήλιο και το βράδυ την εκπέμπει μέσα στο εσωτερικό περιβάλλον του κτηρίου.

πέτρα

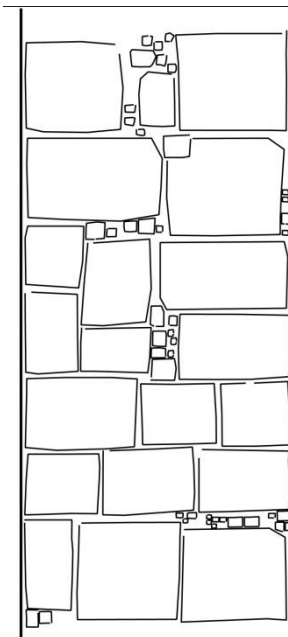
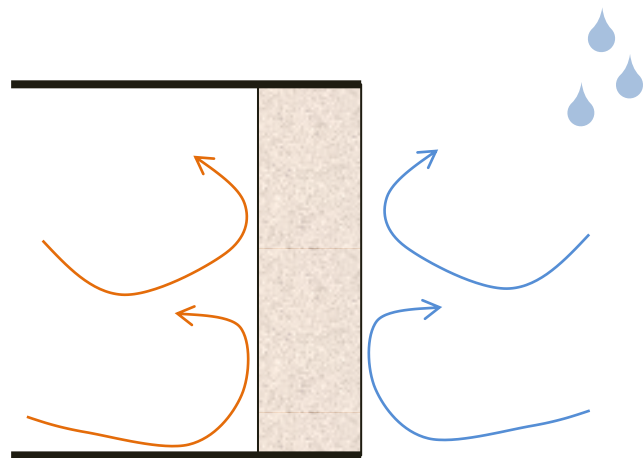
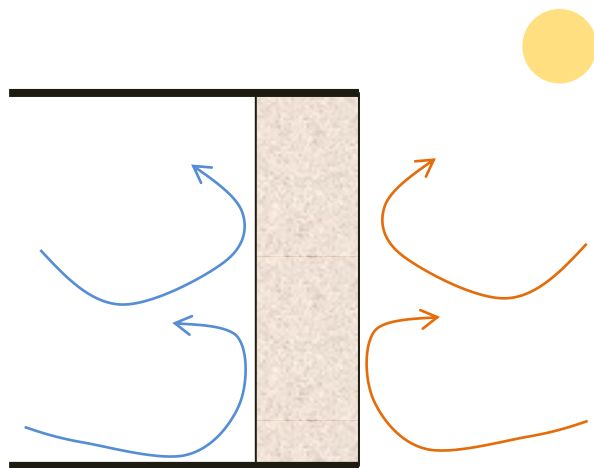
πλινθάρι

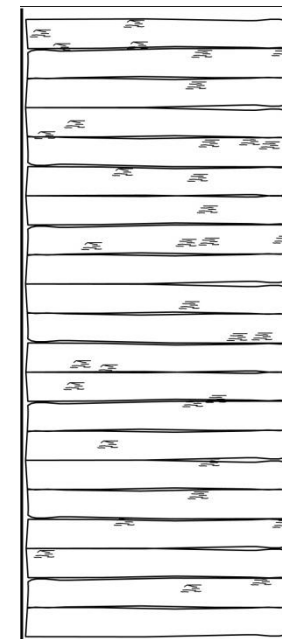
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Α΄: ΘΕΡΜΟΜΟΝΩΣΗ, 2. Υλικά Τοιχοποιίας

Η χρήση δομικών υλικών τοπικής προέλευσης στην παραδοσιακή αρχιτεκτονική, οφείλονταν στις περιορισμένες δυνατότητες μεταφορών, κατά τις παλαιότερες εποχές. Ήταν πάντως άριστη επιλογή με οικολογικά κριτήρια, ενώ ήταν και ουσιαστικός παράγοντας για τον μορφολογικό πλούτο της αρχιτεκτονικής μας. Το πλινθάρι και η πέτρα παρέχουν στις τοιχοποιίες θερμομονωτικές ιδιότητες λόγω μεγάλου πάχους. Κατά τους χειμερινούς μήνες διατηρείται η θερμότητα στο εσωτερικό και κατά τους καλοκαιρινούς μήνες λειτουργεί αντίστροφα, διατηρώντας πιο δροσερό το εσωτερικό περιβάλλον.

πέτρα

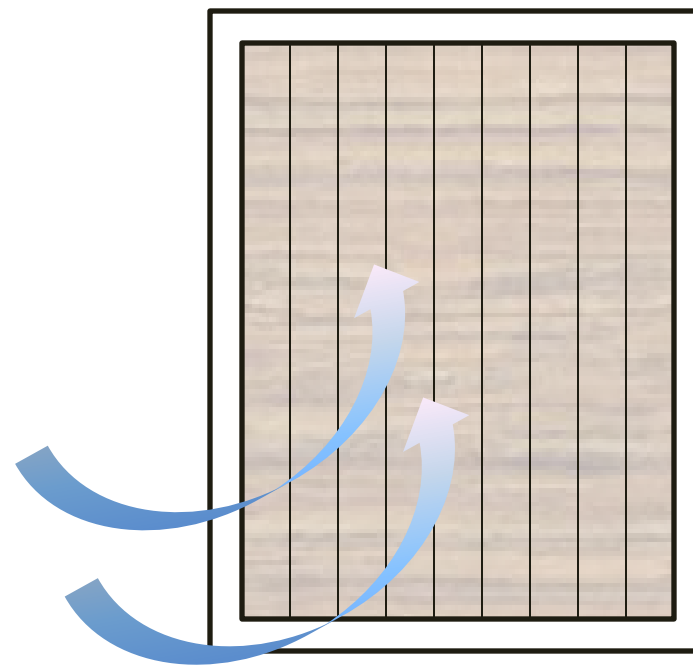

πλινθάρι

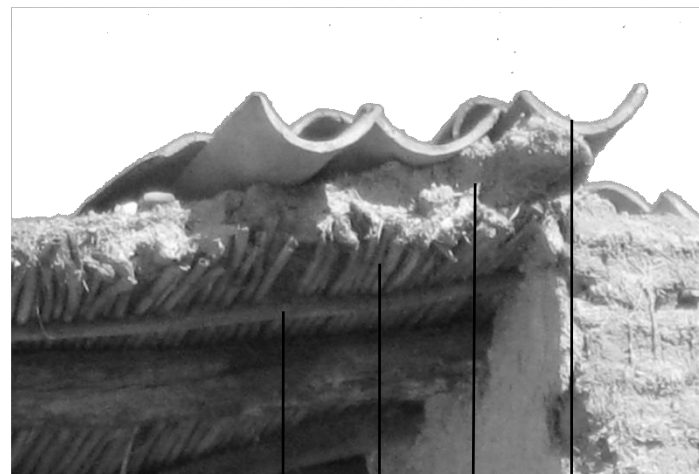

Τα σανιδωτά εξώφυλλα των εξωτερικών κουφωμάτων, ρύθμιζαν με το άνοιγμα και το κλείσιμό τους την είσοδο του ήλιου (φωτός και θερμότητας) στο εσωτερικό του κτηρίου. Βοηθούσαν στη διατήρηση της θερμικής άνεσης το χειμώνα, μέσω της κατακράτησης της θερμότητας στο εσωτερικό από τα σανίδια και διαμπερούς αερισμού το καλοκαίρι όταν αυτά ανοίγονται και έχοντας ανοίγματα απέναντι χωροθετημένα. Όταν δηλαδή έκλειναν τα σανιδωτά φύλλα παρέχονταν πλήρης προστασία από ήλιο και αέρα ενώ με το άνοιγμά τους επέτρεπαν την είσοδο του ήλιου και του αέρα.

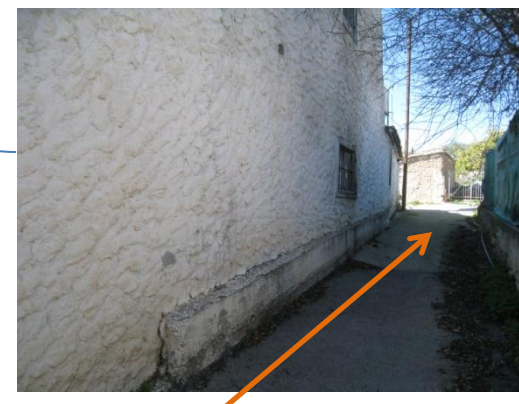
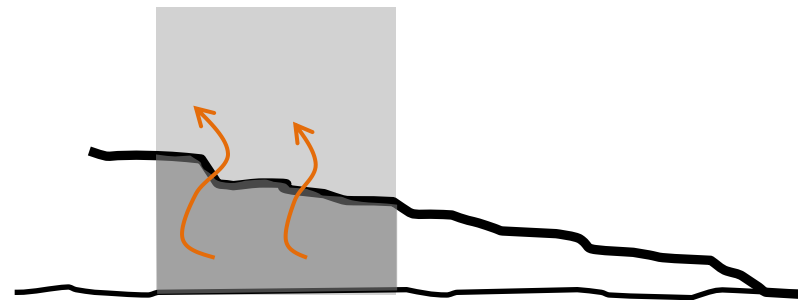
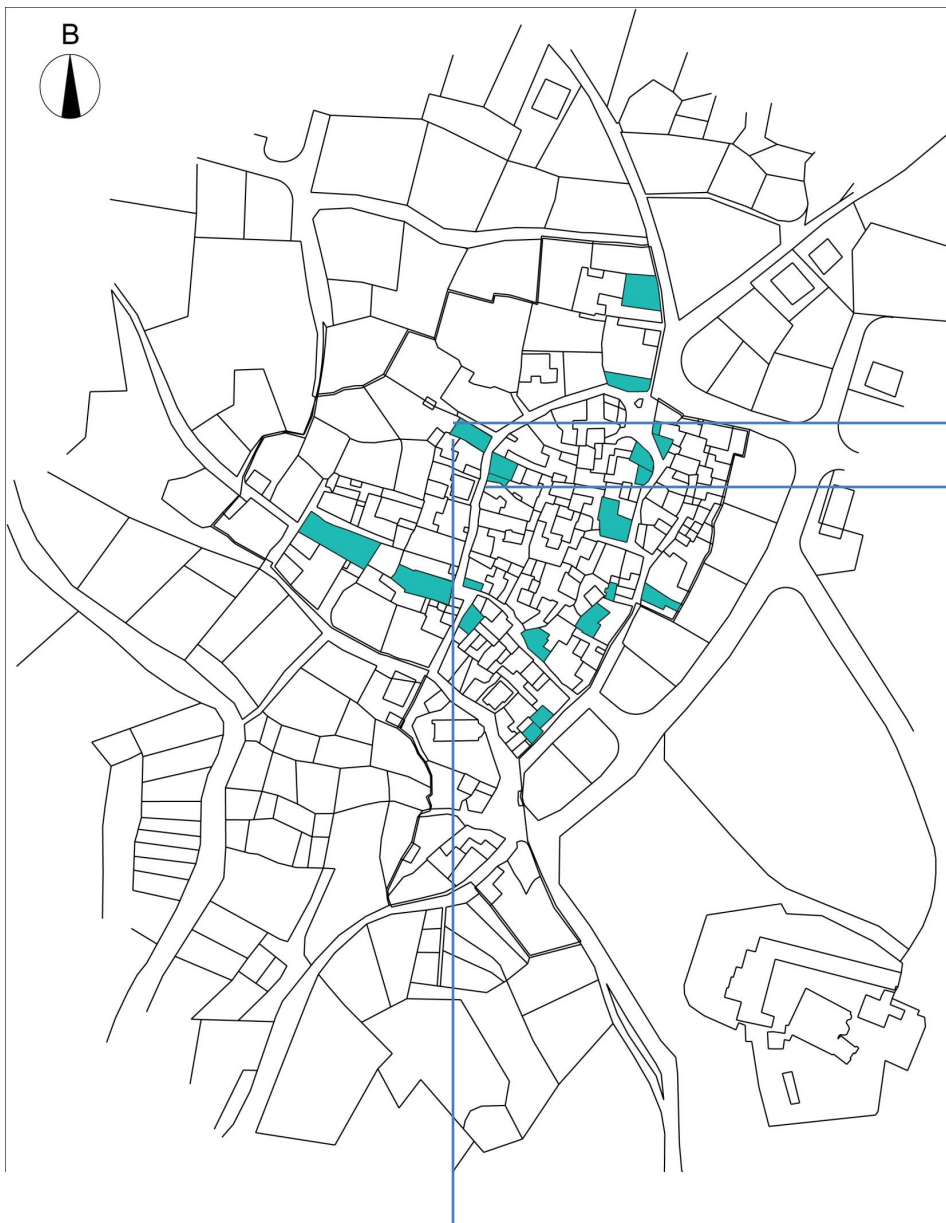
Θερμομόνωση παρείχαν και οι στέγες. Τα στρώματα που αποτελούν τις οροφές είναι, με τη σειρά προς τα πάνω, ξύλινες πήχεις (βολίτζια), καλάμια, λάσπη και τέλος το κεραμίδι, οπότε δημιουργούνταν μεγάλου πάχους οροφή με θερμομονωτικές ιδιότητες.

βολίτζια
καλάμια
λάσπη
κεραμίδι

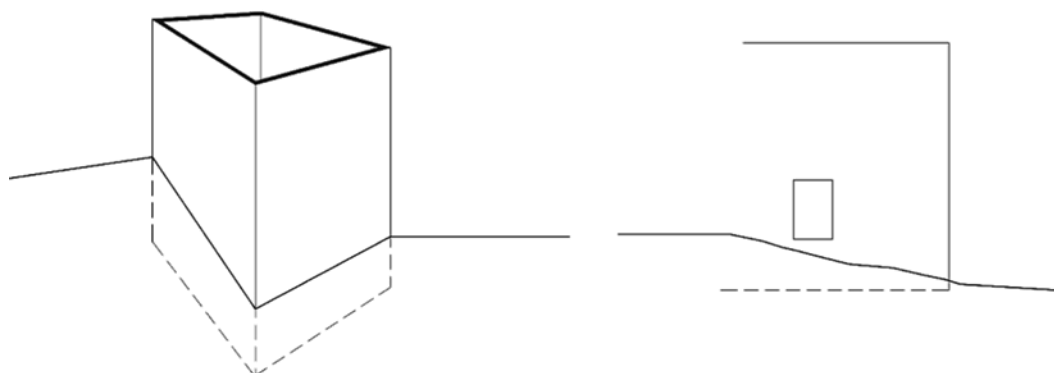
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Α΄: ΘΕΡΜΟΜΟΝΩΣΗ, 5. Υπόσκαφα Κτήρια

Η διάταξη των κτιρίων αλλά και των δρόμων και των μονοπατιών ακολουθεί τις φυσικές κλίσεις του εδάφους. Με τον τρόπο αυτό αφενός τα κτίσματα και οι χαράξεις εντάσσονται ομαλά στο φυσικό τοπίο και αφετέρου παρέχεται θερμομόνωση - παθητική ψύξη (δροσισμός) από το έδαφος κατά τους θερμούς μήνες του έτους στα υπόσκαφα και στα ημιυπόσκαφα κτίρια, καθώς και στα κτήρια που έχουν τοίχους σε επαφή με παρειές εδάφους. Κατά τους χειμερινούς μήνες εξασφαλίζεται η απαραίτητη θερμική άνεση γιατί το κτήριο, όντας σε επαφή με το έδαφος, δεν αφήνει το κρύο να το επηρεάσει.

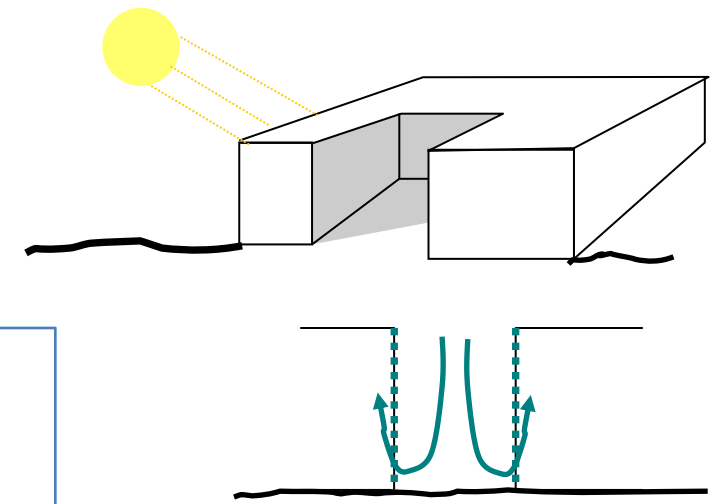
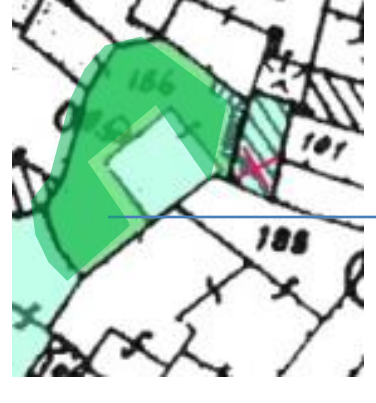
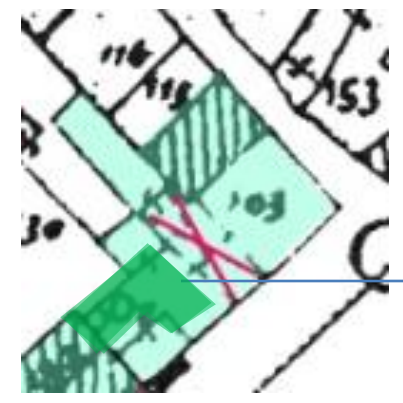
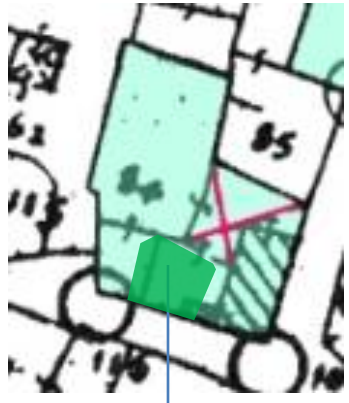
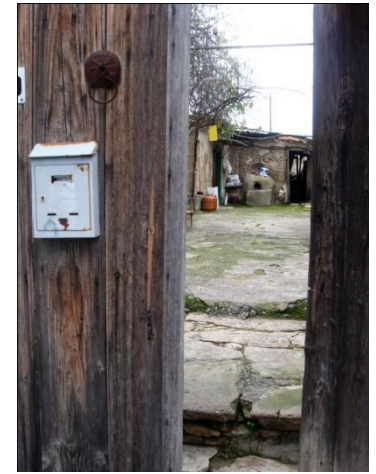
Το κτήριο προσαρμόζεται στη μορφολογία του χώρου και επωφελείται από αυτήν.

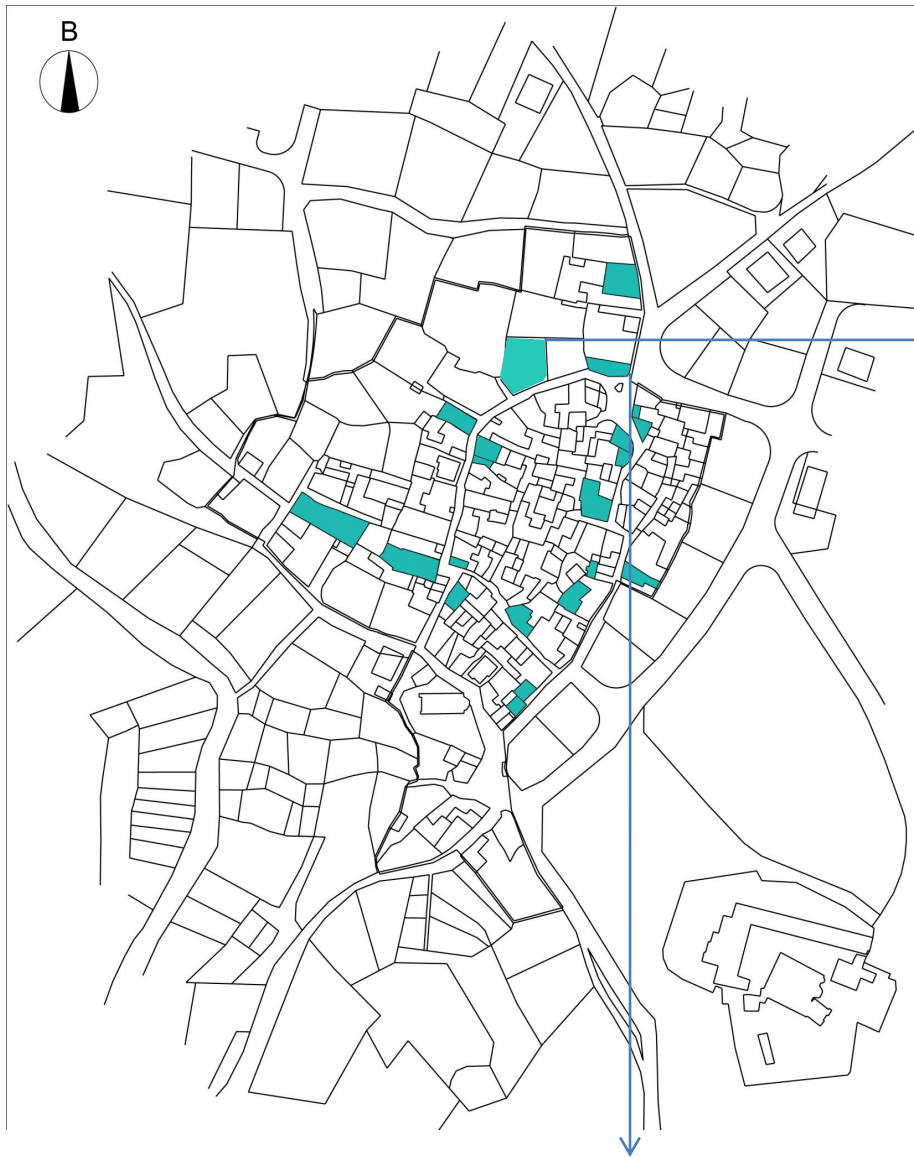
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Β΄: ΔΡΟΣΙΣΜΟΣ - ΗΛΙΑΣΜΟΣ, 1. Εσωτερική Αυλή

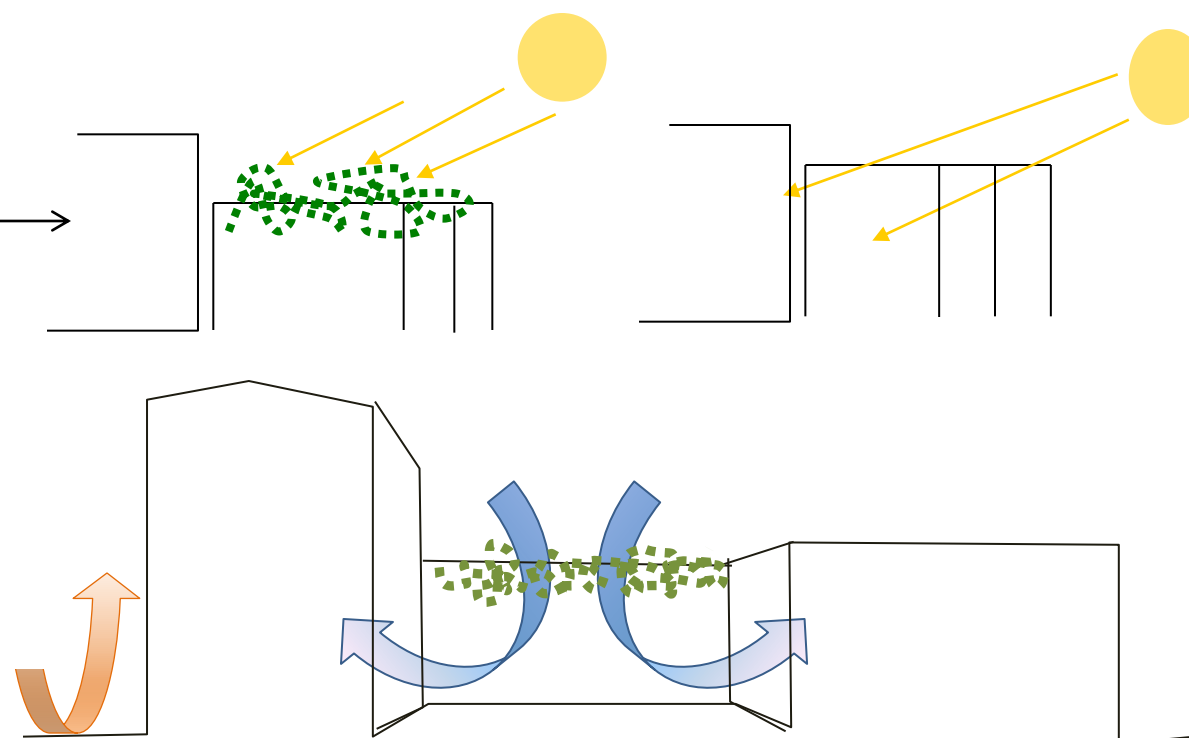
Στα παραδοσιακά κτίσματα η εσωτερική αυλή, πέραν της δημιουργίας εσωτερικής θέας με τη χρήση φυσικών φαινομένων και της συνδιαλλαγής του μέσα και του έξω εντός του ιδιωτικού χώρου, σχεδιαζόταν για να παρέχει προστασία από παγερούς ανέμους το χειμώνα και εστίαση της λιακάδας και ακτινοβολίας στο εσωτερικό της αλλά και στο εσωτερικό του ίδιου του κτηρίου. Επιπρόσθετα τα δωμάτια του σπιτιού αξιοποιούν τη σκιά και τα δροσερά ρεύματα από την αυλή αλλά και δημιουργείται ένα κανάλισμα της νυχτερινής καλοκαιρινής δροσιάς. Ο περιορισμός πλακοστρώσεων και λοιπών επικαλύψεων του εδάφους των ακάλυπτων χώρων του οικοπέδου αποτελεί αντίδοτο στο φαινόμενο της θερμικής νησίδας των πόλεων. Στο χωριό ως επί το πλείστο οι εσωτερικές αυλές δεν αποκόπτονται από διώροφα κτίσματα στον νότο εκτός από λίγες περιπτώσεις που τις περισσότερες φορές αποτελούν μεταγενέστερες παρεμβάσεις.

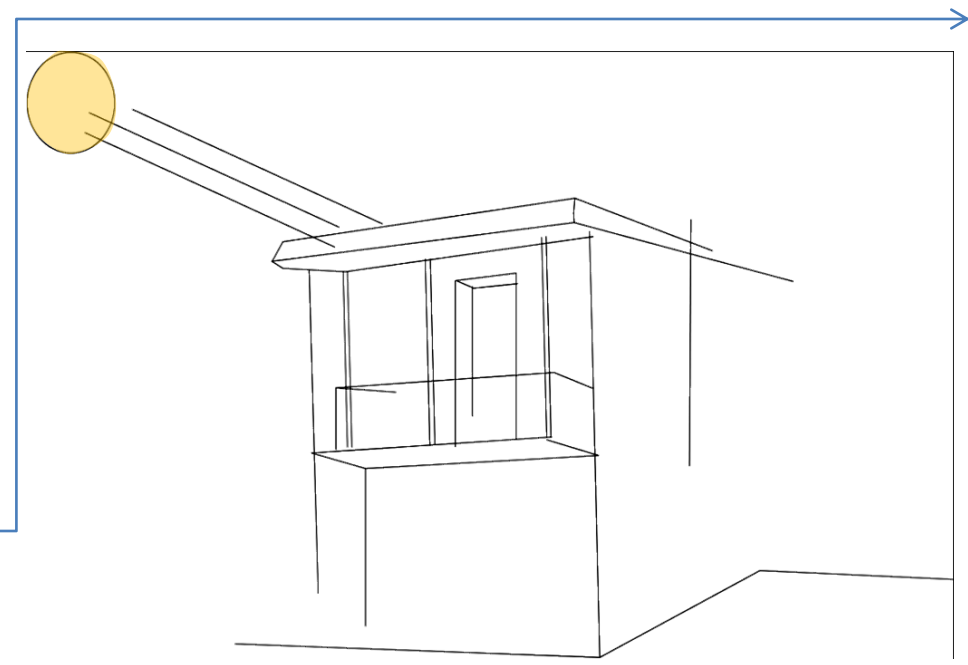
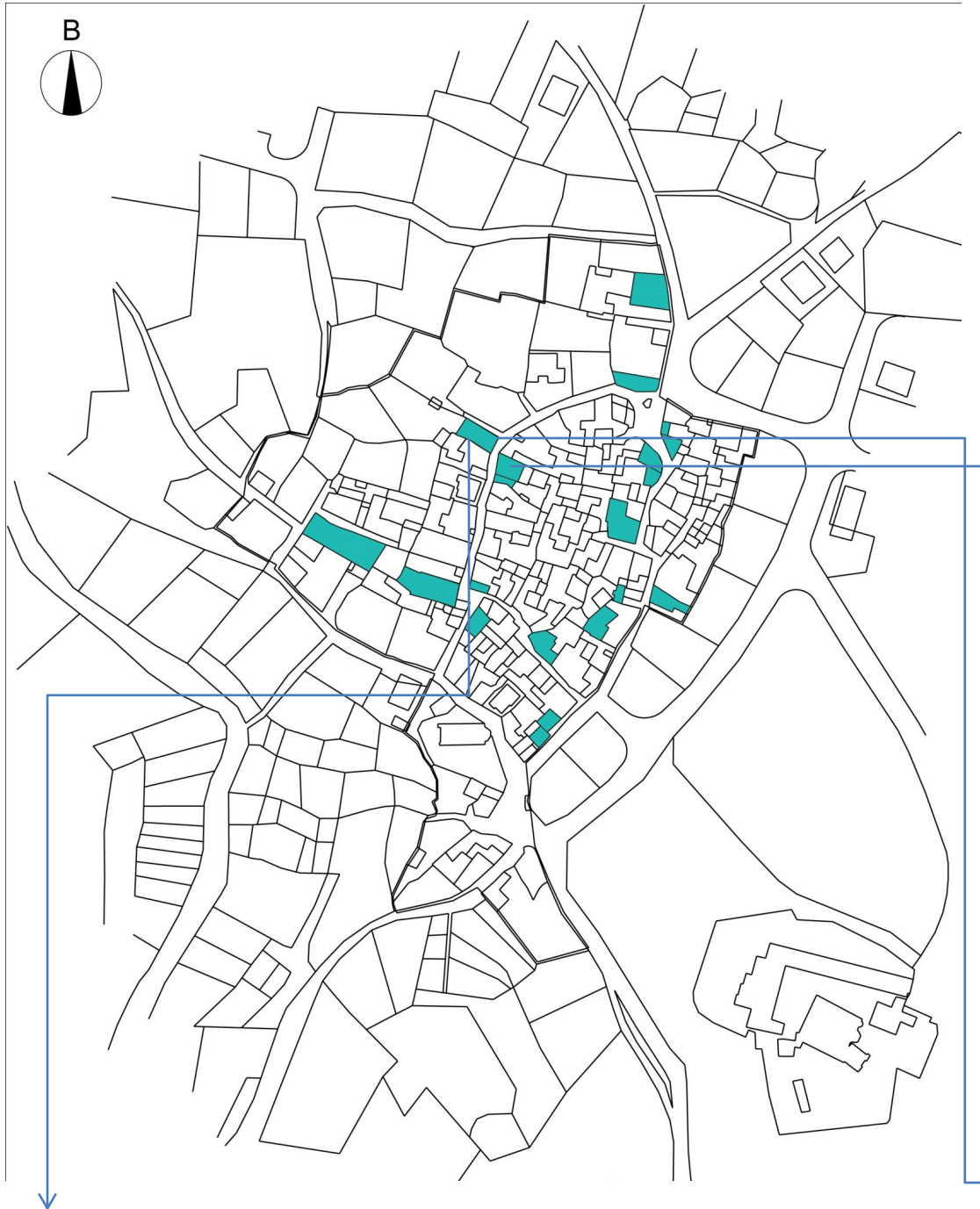

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Β΄: ΔΡΟΣΙΣΜΟΣ - ΗΛΙΑΣΜΟΣ, 2. Δέντρα στο αίθριο

Η εξωτερική σκίαση επιτυγχάνεται με στέγαστρα, με κληματαριές, καθώς και με φύτευση κατάλληλων φυλλοβόλων δέντρων σε κατάλληλες θέσεις και στον περιβάλλοντα χώρο του κτιρίου φυτεύονται δέντρα σε κατάλληλες θέσεις τα οποία προφυλάσσουν το κτίριο από τη ζέση το καλοκαίρι με το φύλλωμά τους, ενώ το χειμώνα χάνουν τα φύλλα τους και επιτρέπουν στις ακτίνες του ήλιου να θερμαίνουν το κτίριο (φυλλοβόλα δέντρα). Τα φυλλοβόλα δέντρα παρέχουν σκίαση το καλοκαίρι, ενώ δεν εμποδίζουν τον ηλιασμό κατά τον χειμώνα. Όπου απαιτείται ροή ανέμου για δροσισμό, ποτέ δεν φράζεται με φύτευση δέντρων. Κατά την εξάτμιση στην επιφάνεια των φύλλων παράγεται ψύξη και ο δροσερός αέρας σαν βαρύτερος κατέρχεται κάτω από τη σκιά το δέντρου, ενώ ο ανερχόμενος εξωτερικός αέρας έλκεται, αυξάνοντας την ταχύτητά του και έτσι παράγονται δροσερά ρεύματα μέσα στα δωμάτια.

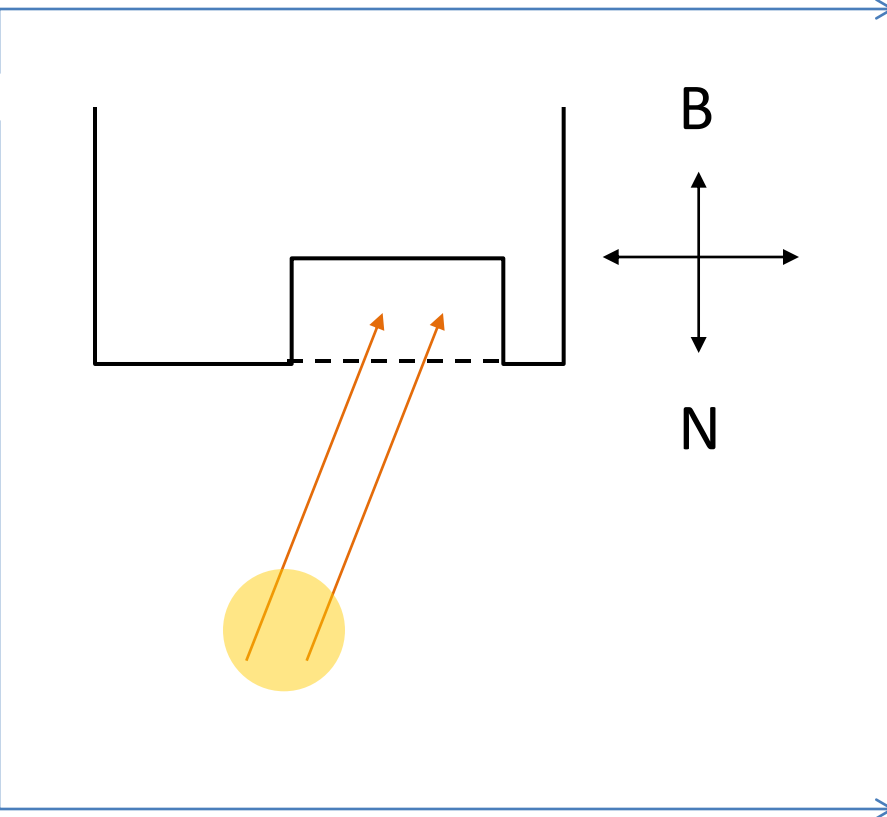
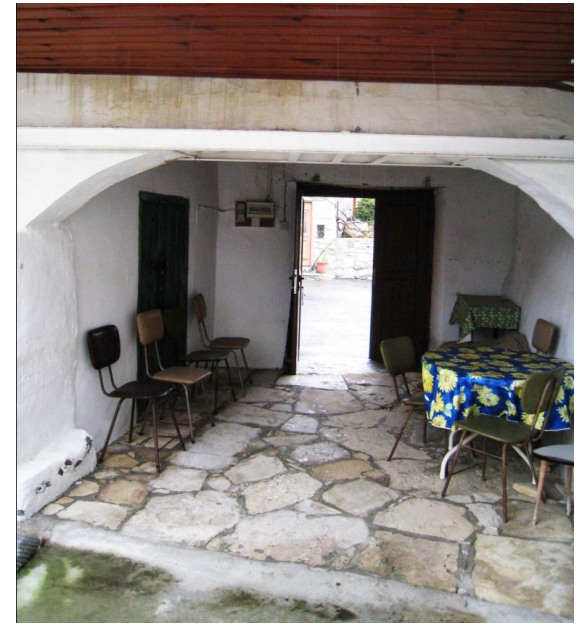

Το χαγιάτι είναι μία ακόμη κατασκευή η οποία συναντάται πολύ συχνά (στεγασμένος ημιυπαίθριος χώρος στον όροφο) ο οποίος αποτελεί ένα δροσερό και πολύ ευχάριστο χώρο διαμονής, τους καλοκαιρινούς μήνες. Τα χαγιάτια προσφέρουν σημαντική σκίαση στα ανοίγματα του κτιρίου που βλέπουν προς αυτά. Ο σχεδιασμός χαγιατιών με κατάλληλο προσανατολισμό στα κτίρια, ήταν ουσιαστική βιοκλιματική επιλογή, καθώς παρείχε δυνατότητα ευχάριστης και υγιεινής διαβίωσης, όποτε το επέτρεπε ο καιρός, χωρίς κατανάλωση ενέργειας και χωρίς να απαιτούνται δαπανηρές οικοδομικές κατασκευές.

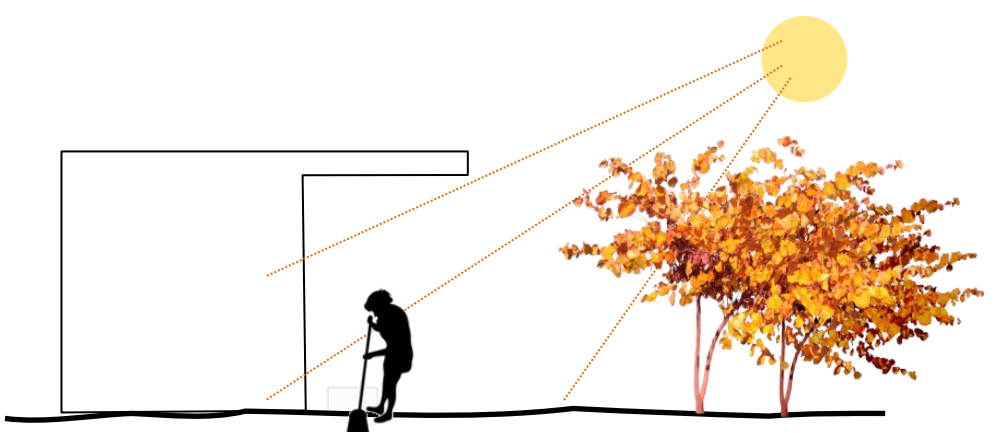

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Β΄: ΔΡΟΣΙΣΜΟΣ - ΗΛΙΑΣΜΟΣ, 4. Ηλιακός

Οι περισσότεροι ηλιακοί στο χωριό έχουν νότιο προσανατολισμό ώστε να εκμεταλλεύονται την ηλιακή ακτινοβολία και θερμότητα για να δημιουργείται ένα ευχάριστο περιβάλλον κατά το χειμώνα. Ο ηλιακός μπορεί να είναι ανοικτός προς τον δρόμο ή και να περιβάλλεται ολόκληρος από χώρους της κατοικίας, να αποτελεί δηλαδή μια φυσική επέκταση και ενοποίηση με την εσωτερική αυλή. Οι κυκλωμένοι στο χάρτη ηλιακοί αποτελούν εξαίρεση γιατί έχουν διώροφο κτίσμα στο νότο να τους αποκόπτει τον ήλιο.

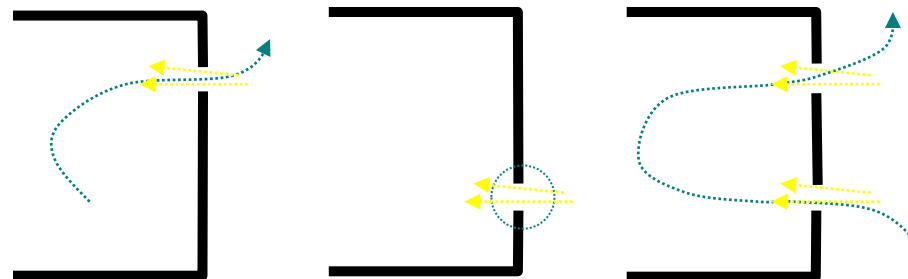

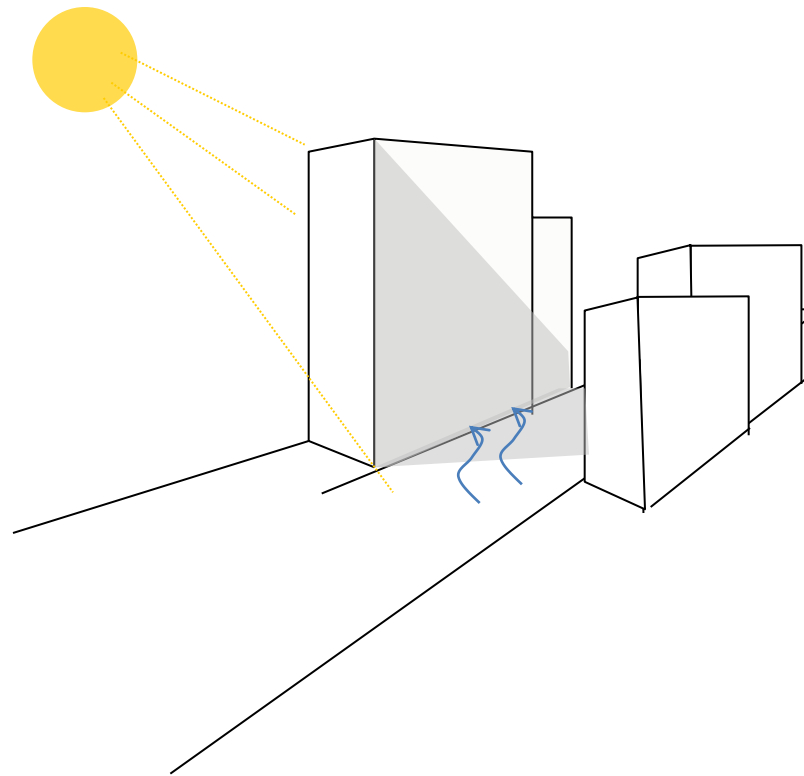
Ηλιακοί προσανατολισμένοι στο νότο

Ενώ τα κύρια ανοίγματα τοποθετούνταν, όποτε ήταν εφικτό, στη νότια ή στην ανατολική παρειά του κτηρίου, δημιουργούνταν μικρά ανοίγματα στο υψηλότερο μέρος των εξωτερικών τοίχων, κυρίως απέναντι από τα κύρια ανοίγματα και κατά προτίμηση στη βόρεια παρειά. Στα καλοκαιρινά μελέμια, αφήνοντας ανοικτά τα παράθυρα, επιτυγχάνονταν πολύ ικανοποιητικός δροσισμός, από το ρεύμα αέρα που εισερχόταν από τα μικρά παραθυράκια των βορεινών τοίχων και διέτρεχε το κτήριο. Τα καλοκαιρινά βράδια που η εξωτερική θερμοκρασία είναι χαμηλότερη από τη θερμοκρασία στο εσωτερικό του κτηρίου, αποβάλλεται θερμότητα με αέρα που εξέρχεται από τα ψηλά μικρά παραθυράκια και από τις καμινάδες.

Η διάταξη των κτισμάτων είναι τέτοια που επιτρέπει την ανεμπόδιστη είσοδο του αέρα και του φυσικού φωτός σε κάθε κτίριο. Στις πιο θερμές περιοχές η δόμηση είναι πυκνή έτσι ώστε η διόδος του αέρα μέσα από τα στενά δρομάκια να δημιουργεί συνθήκες δροσισμού, χαμηλώνοντας την θερμοκρασία. Η σκιά δηλαδή που ρίχνουν τα κτήρια, ιδίως τα ψηλά πάνω στα γειτονικά τους λόγω του ότι τα χωρίζει απλά ένα στενό δρομάκι επιφέρει τις επιθυμητές συνθήκες δροσισμού. Όλοι οι σημερινοί δρόμοι που παρατηρήθηκαν στο χωριό είναι ασφαλτοστρωμένοι και όχι λιθόστρωτοι (όπως ήταν αρχικά) και θα ήταν ένα επιπλέον βιοκλιματικό στοιχείο.

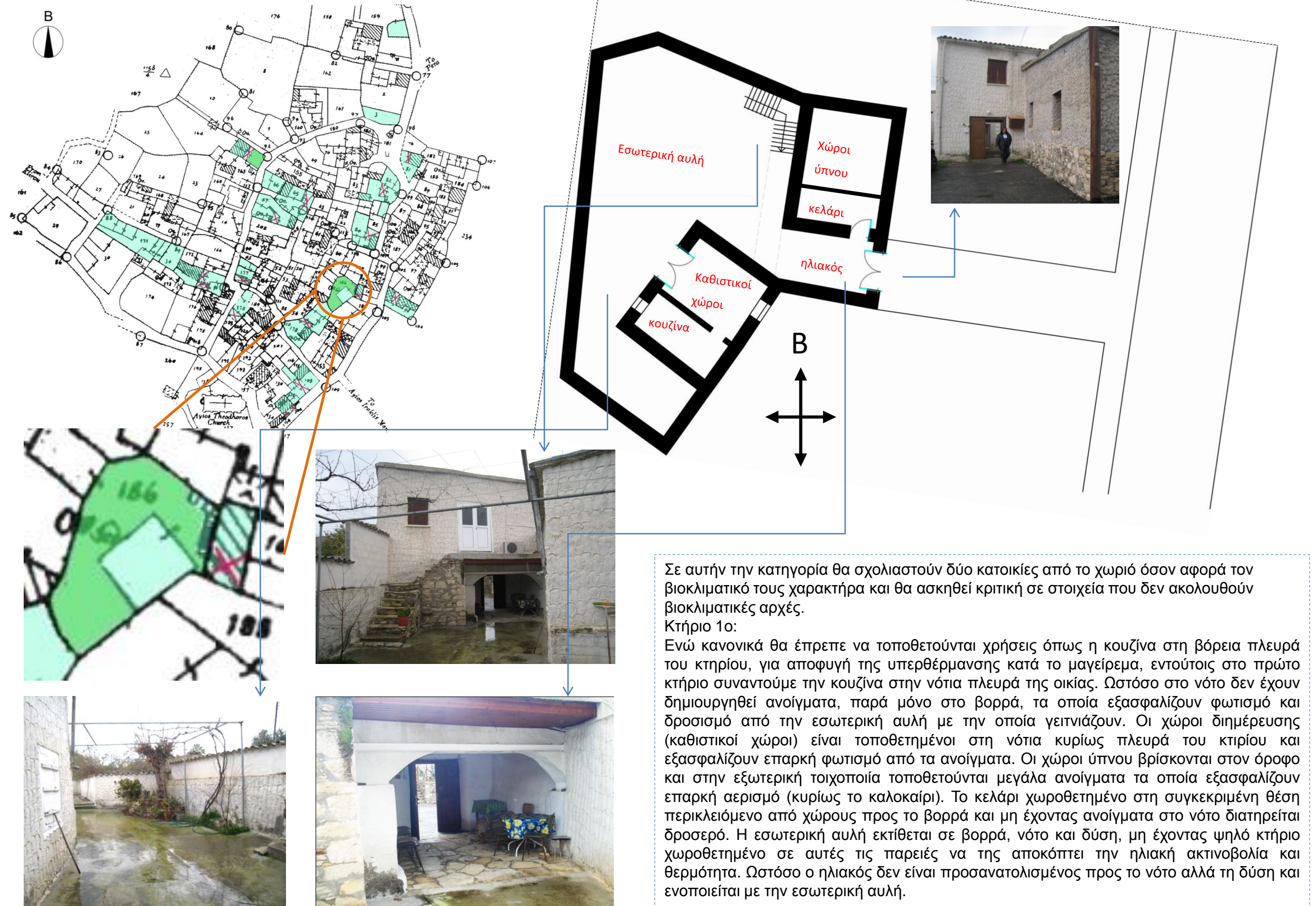

Στο χωριό παρατηρείται χρήση γύψινων επιχρισμάτων στο εσωτερικό αλλά και εξωτερικό των οικοδομών που λειτουργούν υγρομονωτικά και δημιουργούν καλύτερο μικροκλίμα αφού απορροφούν την υγρασία του περιβάλλοντος οπότε ο χώρος γίνεται πιο ευχάριστος.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Β΄: ΔΡΟΣΙΣΜΟΣ - ΗΛΙΑΣΜΟΣ, 7. Διάταξη χώρων

Σε αυτήν την κατηγορία θα σχολιαστούν δύο κατοικίες από το χωριό όσον αφορά τον βιοκλιματικό τους χαρακτήρα και θα ασκηθεί κριτική σε στοιχεία που δεν ακολουθούν βιοκλιματικές αρχές.

Κτήριο 1ο:

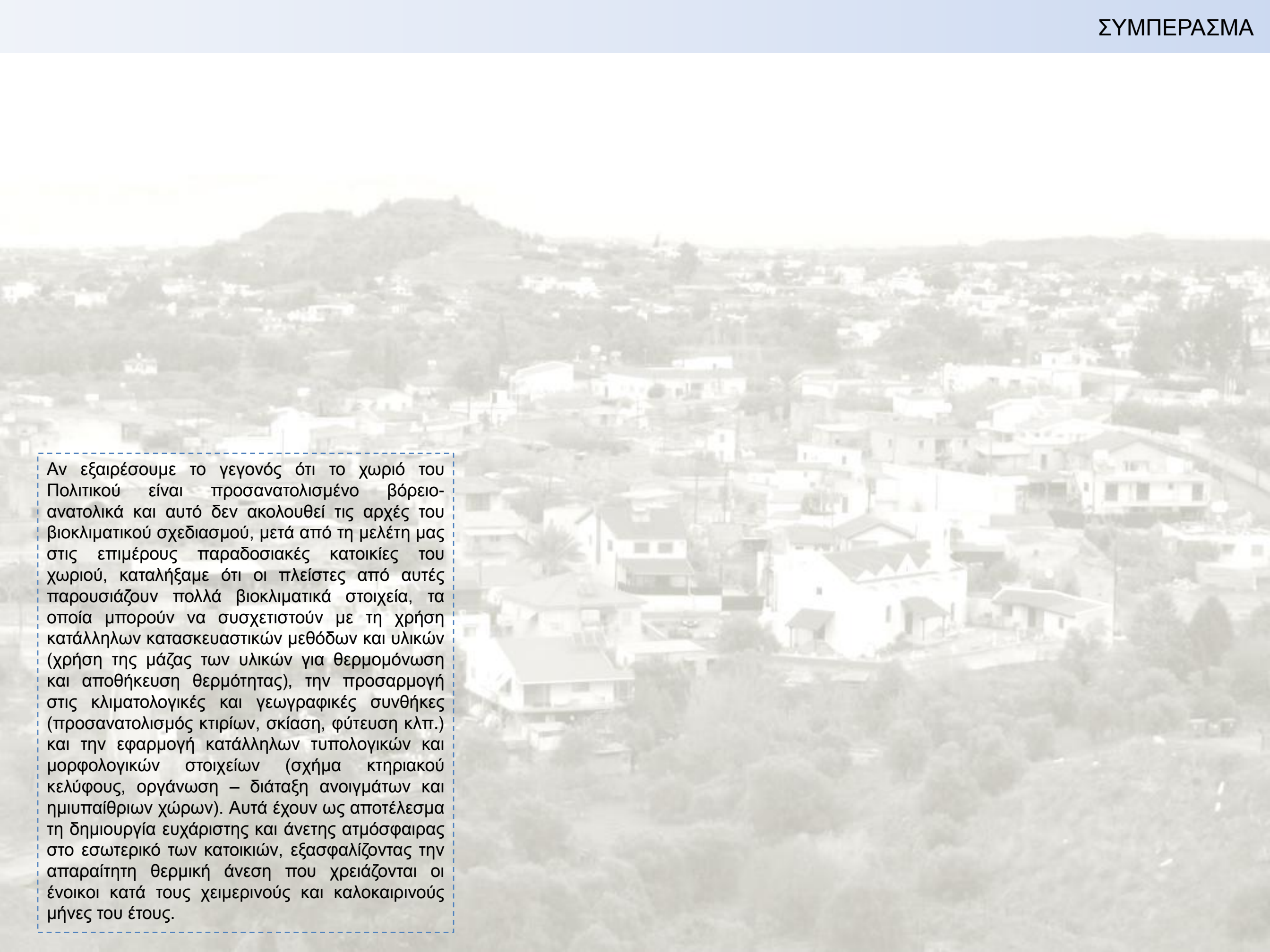
Ενώ κανονικά θα έπρεπε να τοποθετούνται χρήσεις όπως η κουζίνα στη βόρεια πλευρά του κτηρίου, για αποφυγή της υπερθέρμανσης κατά το μαγείρεμα, εντούτοις στο πρώτο κτήριο συναντούμε την κουζίνα στην νότια πλευρά της οικίας. Ωστόσο στο νότο δεν έχουν δημιουργηθεί ανοίγματα, παρά μόνο στο βορρά, τα οποία εξασφαλίζουν φωτισμό και δροσισμό από την εσωτερική αυλή με την οποία γειτνιάζουν. Οι χώροι διημέρευσης (καθιστικοί χώροι) είναι τοποθετημένοι στη νότια κυρίως πλευρά του κτηρίου και εξασφαλίζουν επαρκή φωτισμό από τα ανοίγματα. Οι χώροι ύπνου βρίσκονται στον όροφο και στην εξωτερική τοιχοποιία τοποθετούνται μεγάλα ανοίγματα τα οποία εξασφαλίζουν επαρκή αερισμό (κυρίως το καλοκαίρι). Το κελάρι χωροθετημένο στη συγκεκριμένη θέση περικλειόμενο από χώρους προς το βορρά και μη έχοντας ανοίγματα στο νότο διατηρείται δροσερό. Η εσωτερική αυλή εκτίθεται σε βορρά, νότο και δύση, μη έχοντας ψηλό κτήριο χωροθετημένο σε αυτές τις παρειές να της αποκόπτει την ηλιακή ακτινοβολία και θερμότητα. Ωστόσο ο ηλιακός δεν είναι προσανατολισμένος προς το νότο αλλά τη δύση και ενοποιείται με την εσωτερική αυλή.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Β΄: ΔΡΟΣΙΣΜΟΣ - ΗΛΙΑΣΜΟΣ, 7. Διάταξη χώρων

Κτήριο 2ο:

Το δεύτερο κτήριο αποτελεί το υπό μελέτη κτήριο για τη δεύτερη φάση της εργασίας. Μέχρι στιγμής δεν παρουσιάζει ιδιαίτερα βιοκλιματικά στοιχεία, αλλά αυτό θα αποτελέσει στόχο για την παρέμβαση, ώστε να αποκτήσει τον βιοκλιματικό χαρακτήρα που παρουσιάζουν οι πλείστες παραδοσιακές κατοικίες. Καταρχάς ο ηλιακός που γειτνιάζει με την αυλή είναι προσανατολισμένος στην ανατολή και όχι στον νότο, με αποτέλεσμα το λιγοστό φωτισμό στους καθιστικούς χώρους που έχουν μόνο ένα βόρειο παράθυρο από το οποίο δε μπαίνει φως γιατί έχει απέναντι του σε πολύ κοντινή απόσταση χωροθετημένο κτήριο που στην αυλή του έχει ψηλά δέντρα. Τα υπόλοιπα ανοίγματα τοποθετούνται κυρίως στη δύση και το βορρά και καθόλου στο νότο με εξαίρεση μια μικρή αρσέρα στην κουζίνα που έβγαζε το θερμό αέρα προς τα έξω. Τέλος έχουμε την ύπαρξη ενός εσωτερικού ανοίγματος από την κουζίνα προς το κελάρι, το οποίο είναι τοποθετημένο απέναντι από τη μεγάλη εξώπορτα και εξασφαλίζει στο χώρο επαρκή διαμπερή αερισμό.

An aerial photograph of a residential area, likely a village or town, with a prominent hill in the background. The buildings are mostly white with dark roofs, and there are some trees scattered throughout. The overall scene is a typical suburban or rural settlement.

Αν εξαιρέσουμε το γεγονός ότι το χωριό του Πολιτικού είναι προσανατολισμένο βόρειο-ανατολικά και αυτό δεν ακολουθεί τις αρχές του βιοκλιματικού σχεδιασμού, μετά από τη μελέτη μας στις επιμέρους παραδοσιακές κατοικίες του χωριού, καταλήξαμε ότι οι πλείστες από αυτές παρουσιάζουν πολλά βιοκλιματικά στοιχεία, τα οποία μπορούν να συσχετιστούν με τη χρήση κατάλληλων κατασκευαστικών μεθόδων και υλικών (χρήση της μάζας των υλικών για θερμομόνωση και αποθήκευση θερμότητας), την προσαρμογή στις κλιματολογικές και γεωγραφικές συνθήκες (προσανατολισμός κτιρίων, σκίαση, φύτευση κλπ.) και την εφαρμογή κατάλληλων τυπολογικών και μορφολογικών στοιχείων (σχήμα κτηριακού κελύφους, οργάνωση – διάταξη ανοιγμάτων και ημιυπαίθριων χώρων). Αυτά έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ευχάριστης και άνετης ατμόσφαιρας στο εσωτερικό των κατοικιών, εξασφαλίζοντας την απαραίτητη θερμική άνεση που χρειάζονται οι ένοικοι κατά τους χειμερινούς και καλοκαιρινούς μήνες του έτους.